

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

30

ÎN INIMA ATOMULUI

ÎNTRE PARIS ȘI TOULOUSE

60 de kilometri
de soare și veselie

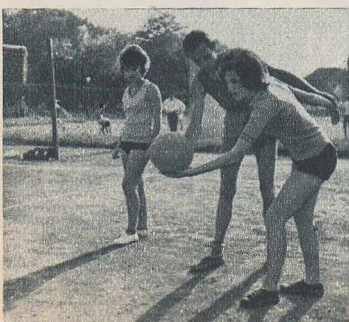
Anul XIII nr. 30 (478) — 25 iulie 1964

ANGAJAMENTE

de Aurel BARANGA

Angajament... Am auzit deunăzi rostită vocabula de nenumărate ori în cursul unei după-amiezi, cu rezonanță de clopot festiv. Mă aflam în acel „dulce târg al leșilor” cu atîta pietate evocat de Ionel Teodoreanu, în nostalgică lui Socolă. N-aveam în minte pînă a ajunge acolo decît reprezentarea aromată melancolică pe care și-o evocă odata bunicilor cu nelipsitele gutui în pervazul ferestrelor, sub un cer de toamnă aburit de zborul columbelor. Iașul întreg medelenist trece printr-o premenire fundamentală, încifrată în bulevarde salubre și într-o puzderie de clădiri și schele. A dispărut și leneveala, și colbul, și plictisul agonic. La fabrica de mase plastice, acum cîțva timp doar un proiect, astăzi o realitate trepidantă, am asistat la o consfătuire de producție. Și atunci am auzit repetat acest termen: angajament, rostit responsabil, după un timp de reflecție. „Îmi iau angajamentul”, suna expresia în sonoritatea ei integrală și presimțeam, nerostită, o întreagă gamă de gânduri și sentimente implicînd răspundere, mîndrie, simțul datoriei, entuziasm, capacitate creatoare, efort și înainte de orice acea „sfințită nemulțumire” de care vorbea atît de des acel neuitat leșean care a fost Mihail Sadoveanu. „Sfînta nemulțumire” care respinge inerțiile, care izgonește truțiile premature, care nu îngăduie pactizarea cu succesele facile, care împinge la încercări și mai cutezătoare, era motorul secret al angajamentelor luate pentru ca victoriile obținute să fie depășite. Am auzit acest cuvînt, angajament, rostit și de oțelari, și de mineri, și de petroliști în aceste săptămîni cîte ne mai despart de marea noastră sărbătoare de la 23 August, ca o mărturisire a devotamentului oamenilor și a fidelității lor față de o dată înscrisă în inimile tuturor. „Îmi iau angajamentul”, și formularea simplă și laconică se referă la domeniile cele mai variate: economii de materiale, întreținerea în condiții optime a mașinilor, sporirea calității produselor, coborîrea prețului de cost, realizarea de beneficii. „Îmi iau angajamentul”. Am auzit aceste trei cuvinte rostite de meșteri bătrîni cu părul alb, de tineri, vîrstare ale timpului nostru, cu aceeași greutate bărbătească și cu aceeași adîncă seriozitate, mijlocînd tuturor sentimentul că angajamentele vor fi ținute, împlinite și depășite. După acea consfătuire de care vorbeam, din Socola, la o oră tîrzie de noapte, umblînd pe străzile Iașului năpădit astăzi de lumini fluorescente, care izgonesc atîtea umbre și fantasmе ale unui trecut de privațiune și umilințe, m-am trezit, întovărășit de un muncitor al fabricii de mase plastice, în fața Turnului Goliei. Ne-am pomenit tăcînd elocvent amîndoi înaintea acestor amintiri. La acea oră, în alte locuri ale Iașului intrau schimburile și dudăiau mașinile într-o încordare neostenit sportivă. Eram încă învăluit ca de o mantie de pluș de umbrele Goliei, cînd interlocutorul meu, el în-suși pînă atunci emoționat de vestigiile trecutului, a trecut firesc la o altă stare de spirit, spunîndu-mi: „vedeți, eu lucrez la matrice... Mi-am luat angajamentul ca pînă la 23 August...” Și s-a luminat cerul Iașilor, al dulcelui târg de o culoare festivă, neverosimilă, zborul columbelor împletindu-se fericit cu un glas de sirenă ce suna victorios ca o trompetă de argint spre malurile Bahluului.

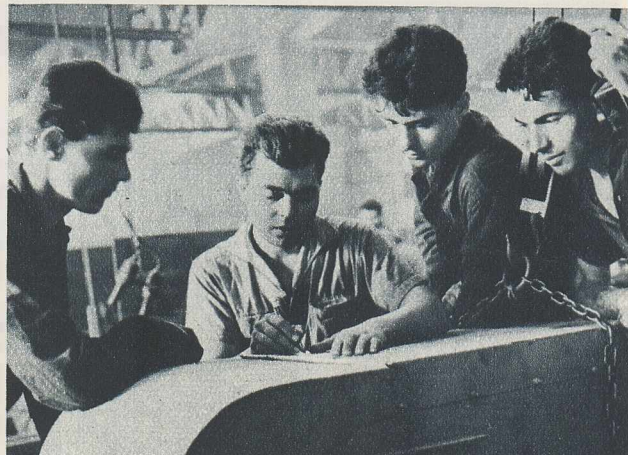

**COPERTA
NOASTRĂ**

Pe stadioane în timpul
Spartachladel de vară
a tineretului.

Fotografie de
Eugen IAROVICI

Oameni în

Ne mai desparte puțină vreme de 23 August. De la un capăt la altul al țării domnește atmosfera caracteristică din preajma marilor sărbători. Oamenii muncii desfășoară larg în trecerea socialistă, hotărîți să întîmpine cea de-a XX-a aniversare a eliberării României cu noi și însemnate succese. În fabrici și uzine, pe șantiere și pe ogoare prînd viață cu flece zi angajamente luate în cinstea marii sărbători naționale a poporului nostru. Oamenii muncii au răspuns cu entuziasm la recenta Hotărîre a Comitetului Central al P.M.R. și Consiliului de Miniștri privitoare la majorarea salariilor; ei au luat măsurile corespunzătoare pentru a pune și mai mult în valoare rezervele de producție în scopul creșterii productivității muncii, reducerii prețului de cost și îmbunătățirii calității produselor.

În paginile de față oferim cititorilor cîteva aspecte ale întrecerii socialiste care se desfășoară în cinstea anului XX.

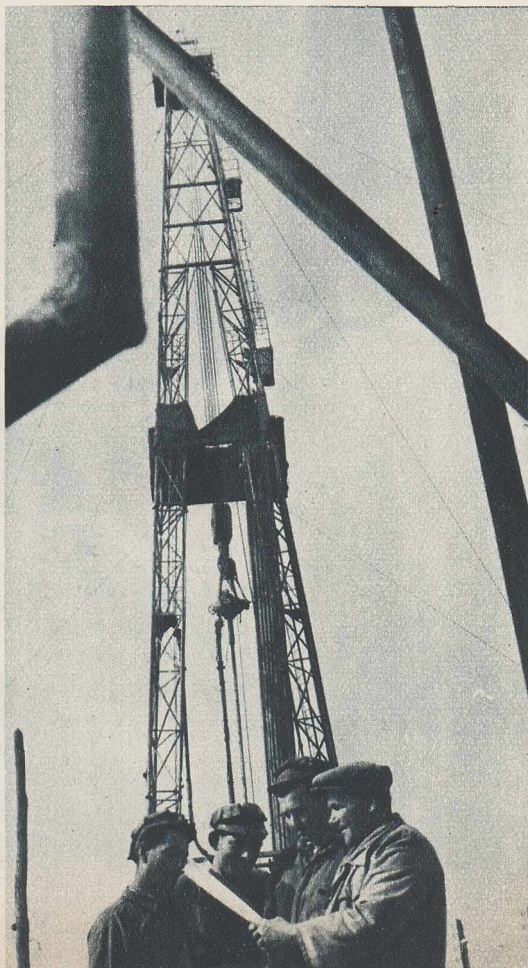
■ **UN BILANȚ RODNIC**

Cu 15 ani în urmă, pe malul Dîmboviței se puneau bazele uzinei Semănătoarea — azi cea mai mare întreprindere constructoare de mașini agricole din țara noastră. În cei 15 ani de existență a uzinei, colectivul ei a desfășurat o neîntreruptă bătălie pentru a da agriculturii mașini și utilaje tot mai multe, tot mai complexe. 34.000 de combine și alte mii de diverse mașini, purtînd marca uzinei „Semănătoarea”, lucrează pe ogoarele patriei în actuala campanie agricolă.

În aceste zile, întreg colectivul uzinei se află în plin avînt creator pentru îndeplinirea angajamentelor luate în cinstea celei de-a XX-a aniversări a eliberării patriei. Lună de lună, de la începutul acestui an, peste 550 de muncitori, ingineri și tehnicieni au primit titlul de evidențiați în întrecerea socialistă.

Încheierea primului semestru de activitate a prilejuit colectivului un bilanț rodnic: s-a realizat o producție globală suplimentară de 1.850.000 lei, s-au făcut 2.000.000 lei economii peste plan, s-au redus rebuturile sub coeficientul admis, în toate compartimentele de muncă ale uzinei, iar, datorită aplicării a 141 de măsuri din planul M.T.O., sarcina de creștere a productivității muncii a fost îndeplinită în proporție de 100,7%. În același timp au fost asimilate șase noi produse. Printre cele mai complexe și mai recent realizate se numără semănătoarea de porumb pe șase rânduri și combina de recoltat porumb.

În fotografie: membrii brigăzii conduse de Ion Botofei care se numără printre numeroșii frunțași ai uzinei.

■ **200 DE PROPUNERI**

În pragul celui de-al șaselea deceniu al vieții sale, maestrul de foraj Ion Popescu este mai dispus ca oricînd să se ia la întrecere cu cei tineri. Anul trecut, brigada sa a izbutit să se mențină mereu frunțasă în întrecerea socialistă desfășurată în cadrul *Întreprinderii de foraj Craiova*. Dar, după cum o dovedesc rezultatele obținute pînă în prezent, sonderii lui Ion Popescu sînt hotărîți să nu-și știrbească cu nimic succesul dobîndit în '63. Mai mult decît atît: recent ei au reușit să-și depășească propriul angajament luat în cinstea celei de-a XX-a aniversări a eliberării patriei noastre, forțînd pînă la 1 iulie 6.991 m (din care 79,2% cu turbina) și realizînd cu acest prilej economii medii pe fiecare sondă în valoare de 240.000 lei. Succesele realizate de brigada rovarășului Popescu nu sînt singurele. Recent presa locală a anunțat o nouă victorie a sonderilor craioveni: colectivul condus de tînărul inginer Nicolae Amza a terminat de curînd, în cinstea marelui aniversării, forajul celei mai adînci sonde din Oltenia: sonda 902-B, săpată la o adîncime de 4.500 m.

Experiența practică multilaterală, obținută în ultima vreme, precum și o intensă activitate științifică susținută de către tehnicienii și inginerii întreprinderii, au avut drept rezultat elaborarea unui număr de 200 de propuneri, privind descoperirea unor noi rezerve interne. Din acestea, 196 au fost admise și puse în aplicare. Pe baza lor și în urma unei temeinice analize a posibilităților reale existente, colectivul întreprinderii craiovene a hotărît să-și mărească angajamentul luat în cinstea aniversării celor două decenii de viață liberă după cum urmează: planul fizic de foraj pe anul 1964 va fi realizat pînă la data de 18 decembrie, iar forajul cu turbina pe întreg anul se va extinde la 78% din volumul total de foraj. Se vor termina pînă la finele lui '64 un număr de 7 sonde peste plan, din care 6 vor fi forate pînă la 23 August, realizîndu-se totodată, peste plan, economii de 3.200.000 lei din care 3.000.000 pînă la 23 August.

ntreecere

■ CALITATEA SCULELOR

Este greu de închipuit că există măcar o singură fabrică sau uzină din țara noastră care să nu aibă de-a face cu F.S.R. Sub aceste inițiale este cunoscută pretutindeni *Fabrica de scule din Rînov* care asigură un larg sortiment de piese necesare prelucrării metalului, după trebuință, în fiecare unitate industrială. Firesc e ca, în aceste condiții, problema calității produselor să fie privită de muncitorii, tehnicienii, inginerii acestei uzine dintr-un anume unghi de vedere. De calitatea muncii lor depinde, în ultimă instanță și în mare măsură, calitatea muncii a mii și mii de tovarăși de-ai lor de pe întreg cuprinsul țării. Aceasta constituie evident un important stimulent moral în uzina de la poalele Postăvarului. Mișcarea inovatorilor, activitatea vie, neobosită, de depistare a noi și noi resurse interne este prețuită în uzină. Printre alte multe inovații valoroase o menționăm pe aceea de la secția de tratament termic, unde s-a realizat o linie automată pentru călirea burghiilor spirale din oțel rapid, având ca rezultat o apreciazabilă sporire a productivității și calității produselor, precum și o considerabilă ușurare a efortului fizic al oamenilor. Colectivul uzinei, antrenat în întrecerea socialistă în cinstea celei de-a XX-a aniversări a eliberării, a obținut în primul semestru o seamă de rezultate pozitive în ce privește planul producției globale (realizat 103,17%) producție marfă, sortimente, productivitate etc. Angajamentul colectivului de a reduce prețul de cost cu 1,67% a fost depășit, realizându-se o reducere de 1,85%. În fotografie: reglorul Rudi Stefes, cunoscut inovator, îl ajută pe tânărul Andrei Mureșan să se califice.

■ PRODUSE NOI DE CALITATE SUPERIOARĂ

Mătasea populară, o fabrică frumoasă în culori pastel — aspect de prospețime și tinerețe...

Colectivul întreprinderii ne întărește impresia primului contact: angajați cu elan în întrecerea socialistă în cinstea lui 23 August, oamenii ne vorbesc de realizările lor pe care le prezintă apoi, cu justificată mândrie. Și realizările sînt într-adevăr pe măsura cerințelor cumpărătorilor care vor produse cât mai multe, mai bune, mai frumoase.

În cinstea lui 23 August s-au realizat o serie de noi produse, care vor fi omologate și contractate spre desfacere și vor împodobi în curînd vitrinele magazinelor. La realizarea lor și-au adus contribuția membrii colectivului de creație — printre care cităm pe tov. Zenovia Șerban, creatoare, Niculina Crișan, desenatoare — și ai colectivului sectorului finisaj, unde s-au remarcat vopsitorii Gheorghe Cardoș și Nicolae Păun, corectoarea Victoria Finta și controlarea de calitate Cornelia Cimpeanu.

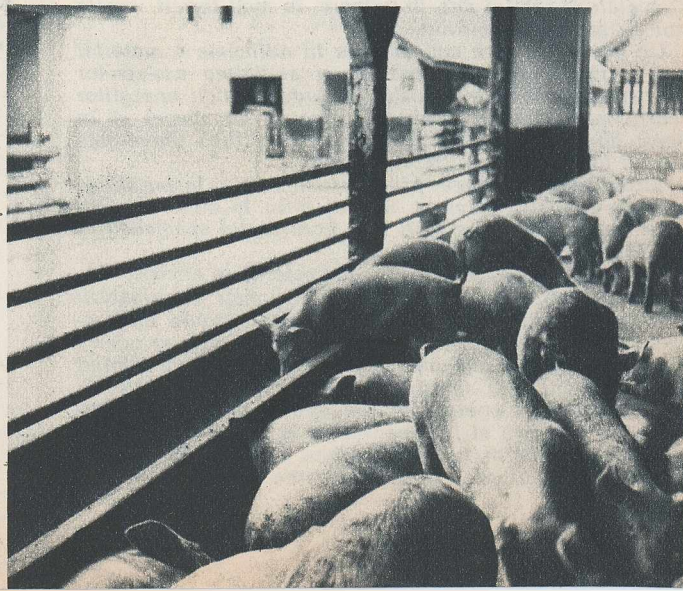
S-au realizat contexturi textile inedite pe suporturi noi de material, prin îmbinarea firelor sintetice cu fire de lînă și celofibră; de asemenea s-au creat 36 desene noi și numeroase poziții coloristice. Rezultatul? Onomastica țesăturilor s-a îmbogățit considerabil și în curînd vor lua drumul magazinelor măturile ce poartă denumirile: Beatrice, Bianca, Greta, Brigitte și altele. Iar noile modele de cravate (42 la număr) din mătase naturală, cu frumoase motive plasate în cadrul unui fond coloristic de cele mai diverse nuanțe, vor cinsti la rîndul lor cum se cuvine marca fabricii la capitolele fantezie, calitate și bun gust.

■ OAMENII SE ȚIN DE CUVÎNT

Seară de seară la sediul G.A.S. Roșia — din vecinătatea Bucureștiului — se ține o ședință scurtă. La ordinea de zi — un singur punct: cum se realizează angajamentele pe care și le-au luat muncitorii în cinstea zilei de 23 August. Întrecerea socialistă dă viață angajamentelor: cresc economiile la prețul de cost al produselor; crește producția de lapte; crește cantitatea de carne de porc ce se livrează statului; crește cantitățile de legume solicitate la export. Toate acestea cer o evidență clară, operativă. Brigadierul Ion Man vrea să știe în fiecare seară cum se desfășoară întrecerea socialistă pentru că el, care e om de cuvînt, trebuie să-și respecte angajamentul luat: în cinstea lui 23 August brigada sa va da 15.000 litri de lapte peste plan; alți muncitori, tot de la zootehnic, urmăresc cum se realizează livrarea peste plan a celor 10.000 kg carne de porc.

Angajamentele pe care și le-au luat muncitorii acestei gospodării agricole de stat în cinstea lui 23 August sînt cuprinse în cifre rotunde. Amintim două: 230.000 lei și 226.000 lei. Prima reprezintă valoarea produselor agro-alimentare care vor fi livrate peste plan; a doua cifră privește economiile care trebuie realizate la capitolul cheltuieli. Avîntați în întrecerea socialistă, muncitorii urmăresc cu fiecare zi realizarea acestor obiective. Ion Butnariuc, Gheorghe Alexoiaie, Vanghele Staicu, Constantin Zvarici, Gheorghe Mîndruș se numără la ora actuală printre cei dinții evidențiați ai întrecerii socialiste pornite în cinstea lui 23 August. Poate o să-i întrecă alții. Nu-i nimic. Într-o asemenea întrecere nu pierde nimeni.

În fotografie: grajduri din fier și beton pentru porci la G.A.S. Roșia. Mai ieftine și mult mai rezistente, noile adăposturi asigură și un grad înalt de igienă. Pentru lucrătorii Gospodăriei de stat Roșia acestea constituie unul din obiectivele importante din întrecere. În cinstea celei de-a XX-a aniversări, toate cele 14 grajduri ale crescătoriei vor fi complet reamenajate.

■ LA NIVELUL CERINȚELOR PIEȚII MONDIALE

Concretizare a principiului specializării și cooperării în industria socialistă, uzina brașoveană *Hidromecanica* este astăzi un prețios colaborator al producției noastre de utilaj petrolier. Colectivul acestei uzine își concentrează toată atenția în direcția realizării unor produse de înaltă tehnicitate la nivelul tehnicii mondiale. Lupta aceasta pentru ridicarea neconținută a nivelului tehnic al produselor se îmbină cu aceea pentru obținerea de indici economici cât mai prețioși. Iată, în acest sens, câteva din realizările obținute pe primul semestru al anului în curs, în intervalul căruia întrecerea socialistă din uzină s-a desfășurat sub semnul mării sărbători de la 23 August. Producția globală a fost realizată în proporție de 102,3%, iar cea de marfă — 103,9%. Angajamentul colectivului de a reduce prețul de cost cu 4,9% a fost depășit încă în primul semestru al anului, obținându-se o reducere a prețului de cost de 5,8%. De aici au reieșit importante economii peste plan încît angajamentul ca pînă la 23 August să se realizeze economii în sumă de 2.500.000 lei a fost îndeplinit încă din cea de-a doua jumătate a lunii iulie.

În fotografia noastră: șlefuitoarea Xenia Mureșan, evidențiată în întrecerea socialistă.

1944-1964

PRIN
INSTITUTELE
NOASTRE
DE CERCETĂRI

În inima ato

„UN PAS MARE SPRE CUNOAȘTEREA ÎN ADÎNCIME A MATERIEI“

de acad. Horia HULUBEI,
Laureat al Premiului de Stat,
directorul Institutului de fizică
atomică al Academiei R. P. Romîne

Fizica nucleară reprezintă una din marile cuceriri ale științei moderne. Ea permite omenirii să dispună de cantități enorme de energie de care va resimți o imperioasă nevoie într-un viitor apropiat. Forțele nucleare stăpânite de fizica modernă ascund însă și pericolul ca lumea și munca miliardelor de oameni, care au făurit civilizațiile pământului, să fie sacrificate pe un imens și monstruos rug atomic în cazul unei conflagrații nucleare.

Fizicienii romîni, alături de întregul popor, luptă pentru crearea condițiilor în lume care să facă imposibile războaiele termonucleare și să permită utilizarea pașnică, într-o lume fără arme, a acestei cuceriri epocale.

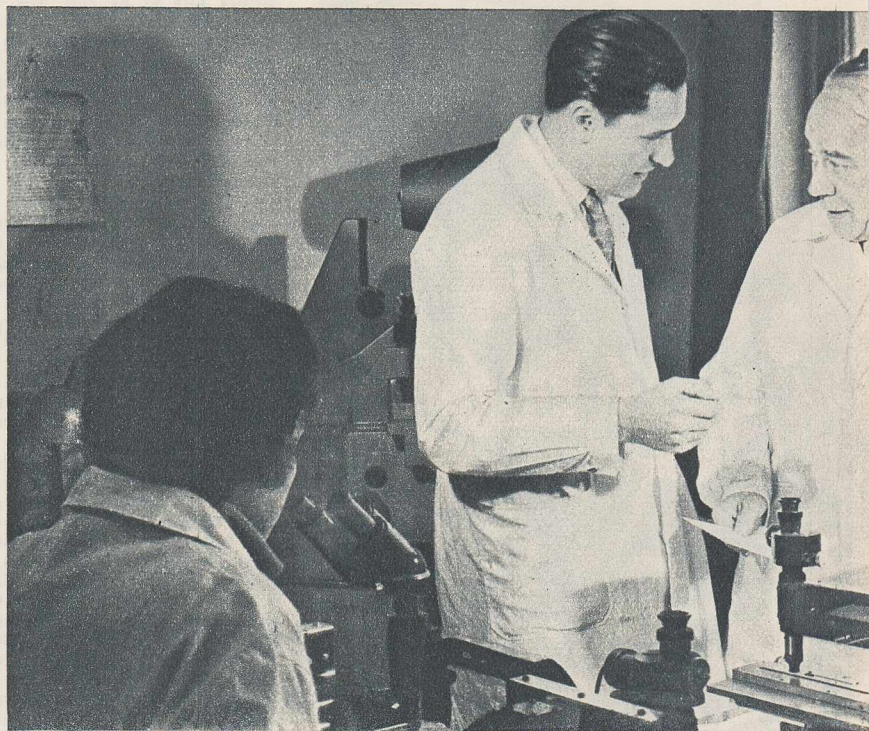
Țara noastră, în procesul ei de industrializare, va avea nevoie ca energia nucleară să intre, cu un procent însemnat, în circuitul ei energetic. Fizicienii noștri lucrează și se pregătesc cu succes ca să participe la această importantă acțiune.

Reacțiile nucleare au pus la îndemîna cercetării naturii peste o mie de izotopi stabili și radioactivi, cu ajutorul cărora posibilitățile cunoașterii au crescut enorm. (Pînă acum cîteva decenii știința urmărea fenomenele naturii doar cu ajutorul a vreo 92 de „specii” atomice!) Cercetătorii romîni pun în valoare, în mod fericit, aceste noi și imense posibilități.

Un pas mare spre cunoașterea în adîncime a materiei a fost făcut prin descoperirea și studierea așa-ziselor particule elementare, folosind metodele fizicii energiilor foarte mari. Fizicienii romîni lucrează cu succes și în acest domeniu, aducînd la rezerva științifică universală partea lor de contribuție valoroasă.

Fizica nucleară duce, prin metodele sale, la infinit de variate aplicații în viață. Se pot citi la sute de milioane veniturile aduse țării prin contribuția specialiștilor din Romînia.

Prin activitatea lor tenace, competentă și eficientă, atomiștii romîni, modești și discreți, pasionați ai cercetării științifice, trimit peste hotare, prin conferințele internaționale de pretutindeni, prin publicațiile țării și acelea din alte părți, mesaje ale gândirii romînești, participînd activ la concertul făuritorilor de progres în lume. Ei aduc, alături de colegii lor din alte specialități, contribuția lor efectivă și indispensabilă la opera de afirmare a țării, la construirea socialismului biruitor, întreprinsă de clasa muncitoare, pentru fericirea poporului romîn.

Iată mai sus două imagini realizate în laboratorul de energii înalte. Prima (stînga) ne oferă prilejul de a „asista” la una din obișnuitele discuții ale academicianului Horia Hulubei cu colaboratorii institutului, de astă dată candidatul în științe fizico-matematice Alexandru Mihul, șef de laborator, unul dintre membrii colectivului de cercetători de la Dubna care, acum cîțiva ani, a descoperit și dovedit existența unei parti-

cule elementare necunoscute pînă atunci: hiperonul anti-sigma minus.

A doua imagine (dreapta) ne introduce în atmosfera cercetărilor privind fizica particulelor elementare. Pe cele patru ecrane se pot vedea urmele lăstate de asemenea particule pe plăci fotosensibile.

ALEXANDRU MIHUL, șeful laboratorului de energii înalte:

Laboratorul nostru, unde se studiază structura și interacțiunile particulelor

Cu următoarea imagine (dreapta) rămînem tot în domeniul fizicii nucleului. Ea ne introduce în „apartamentele” ciclotronului — o mașină nucleară ale cărei proporții le putem aprecia judecînd doar după masa de comandă.

Ciclotronul este un accelerator de particule cu ajutorul căruia nucleul atomic poate fi cercetat sub cele mai diverse aspecte. Ce se întîmplă dacă „bombardăm” nucleul unui atom de carbon? Dar al unui atom de aluminiu? Ce loc ocupă ciclotronul în progresul general al științei nucleare?

NICOLAE MARTOLOGU, fizician, șeful sectorului ciclotron:

Cu o metodică nouă și o aparatură perfecționată, concepută și realizată de ingineri și fizicieni romîni la nivelul celor mai bune performanțe din lume, s-au obținut rezultate originale importante. Amintim spre exemplu unul din rezultatele noastre privind precizarea structurii nucleului de litiu: particulele care intră în alcătuirea lui (protoni și neutroni) sînt așezate în formă de „ciorchine”.

Aici ne vom îngădui o scurtă întrerupere. Importanța unui asemenea rezultat poate fi cu greu evaluată de nespecialiști. Totuși, dacă avem în vedere dimensiunile excepționale de reduse ale nucleului atomic (atomul întreg are un diametru aproximativ egal cu a suta milioana parte dintr-un centimetru), precum și faptul că particulele componente sînt și mai mici (masa în grame a unui proton se scrie: zero, virgulă, 23 de zerouri, 167) înțelegem ce înseamnă să stabilești cu precizie că aceste particule ultraminuscule sînt așezate în formă de „ciorchine”.

Datele experimentale și concluziile lucrărilor efectuate la ciclotron — continuă fizicianul Martologu — au putut fi obținute datorită tehnicii rapide de producere a pulsurilor foarte scurte, de măsurare a timpilor de ordinul unei miliardimi de secundă — realizate în institut. Această tehnică a intrat în patrimoniul științei mondiale și a primit consacrarea prin aplicarea ei în alte țări, cu tradiții mai vechi de cercetare în acest domeniu.

nului

Se spune că într-o vreme, pe la sfârșitul veacului trecut, venea pe aceste locuri, din când în când, Eminescu. Se așeza pe o bancă la umbra unui copac rotat, își adîncea privirea în smaragdul micului lac din apropiere și visa ceasuri de-a rîndul, dăltuind stihuri de geniu.

Eminescu nu mai există decît prin sfera sa veșnică. Copacul și lacul au dispărut. Totuși, aci continuă să plutească visuri. Creația se împlinește și acum, în fiecare ceas, dar cu o altă substanță, pe alte coordonate, pe cu totul alt tărîm.

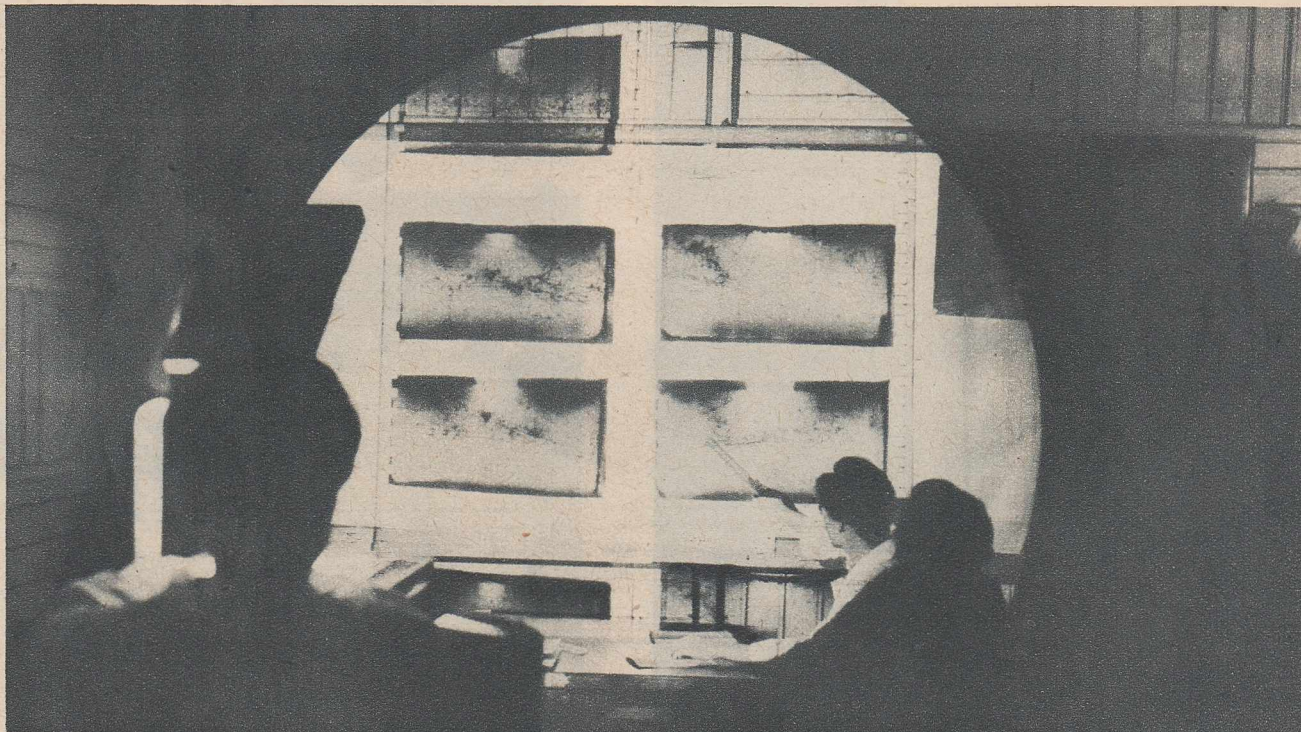
Ce au totuși comun visurile și creația însinguratului poet cu ceea ce se înfăptuiește acum, pe aceleași locuri? Au comun semeția, veșnicile căutări, o muncă încordată. Căci la o asemenea muncă s-a angajat un tînăr detașament al științei romînești — colectivul Institutului de fizică atomică al Academiei R. P. Romîne — dînd glas chemării partidului.

Totul intruchipează aici *finerețea*: vîrsta marii majorității a colaboratorilor, obiectul preocupărilor — știința nucleului atomic, care și-a făcut relativ de curînd intrarea în arena cercetărilor — în fine, vîrsta Institutului însuși, care nu depășește nici jumătate din numărul anilor pe care-l sărbătorim de la eliberare.

În cele două decenii scurse de la acel august fierbinte din 1944, crearea Institutului a marcat, pe tărîm științific, un moment important, bogat în semnificații. El simbolizează ridicarea continuă a cercetării științifice romînești, pătrunderea ei în domeniile cele mai noi de activitate, creșterea prestigiului ei internațional.

Pe ce căl a reușit știința nucleară romînească să se impună în ultimii ani?

Vom lăsa faptele să vorbească de la sine. Pe de o parte prin imagini fotografice, pe de altă parte prin cuvîntul cercetătorilor.

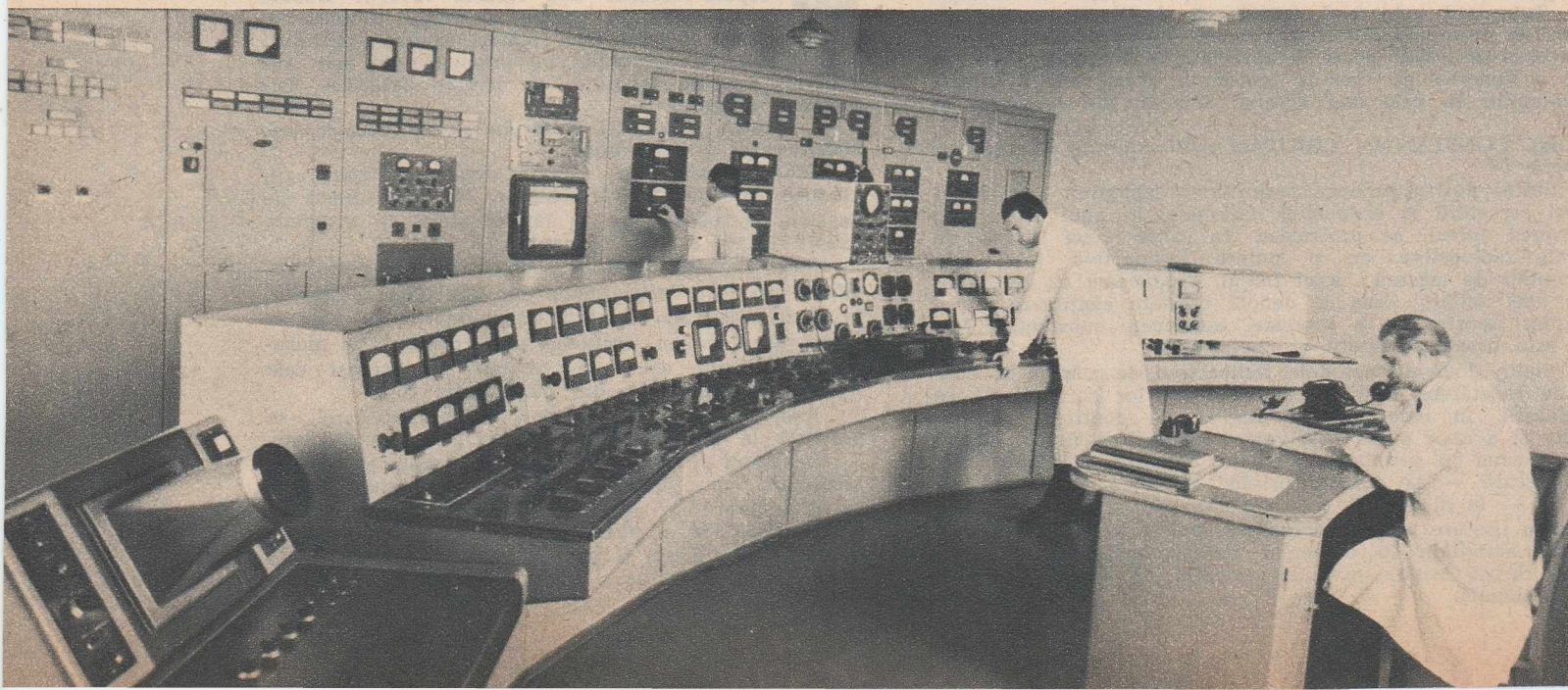
elementare, a fost creat în 1962. Aceste particule, care intră în structura intimă a nucleului atomic, sînt studiate acum în toate marile laboratoare ale lumii și trebuie spus că cercetarea necesită eforturi serioase, metode mereu noi, pentru că ea se desfășoară într-un domeniu în care există încă multe necunoscute.

Începînd din 1962 și pînă la începutul acestui an, la noi s-au studiat ciocni-

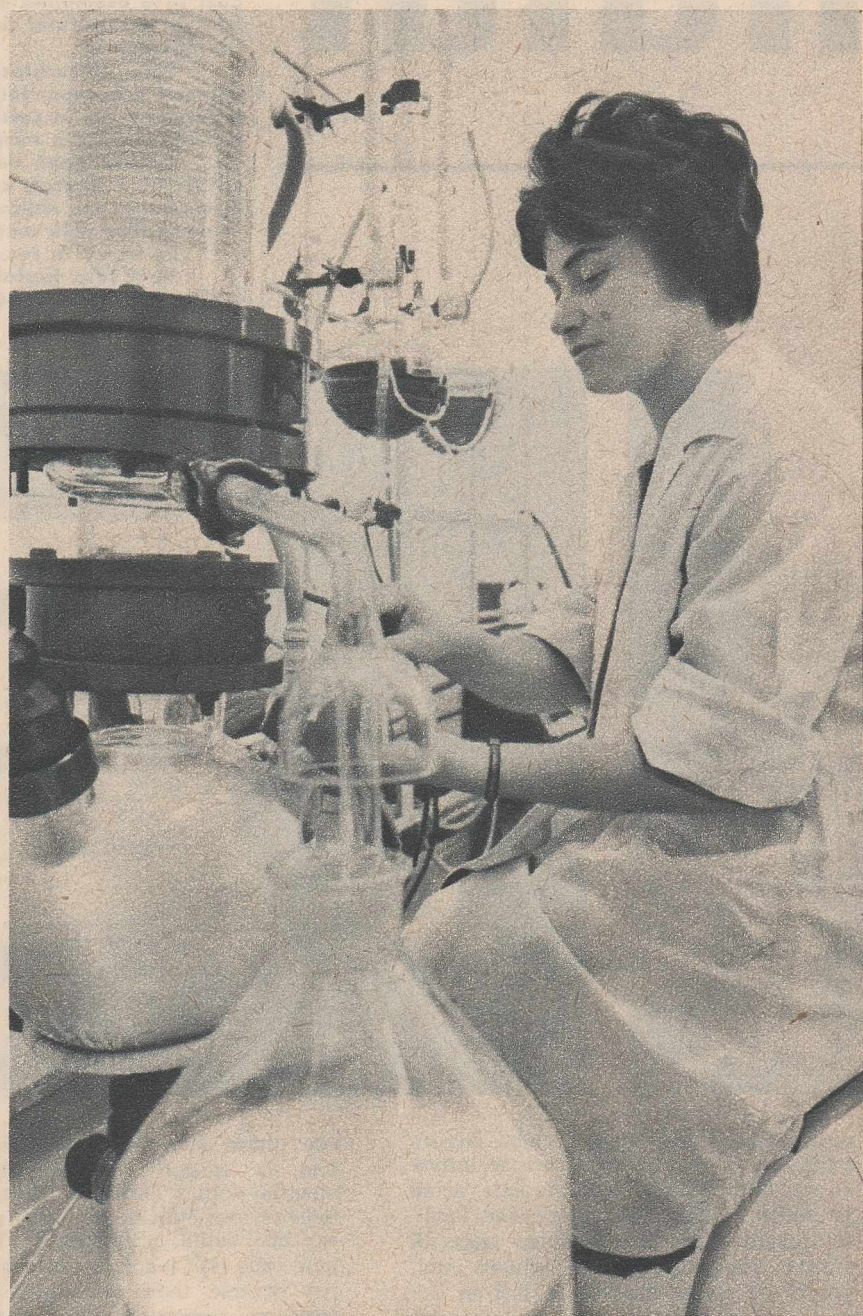
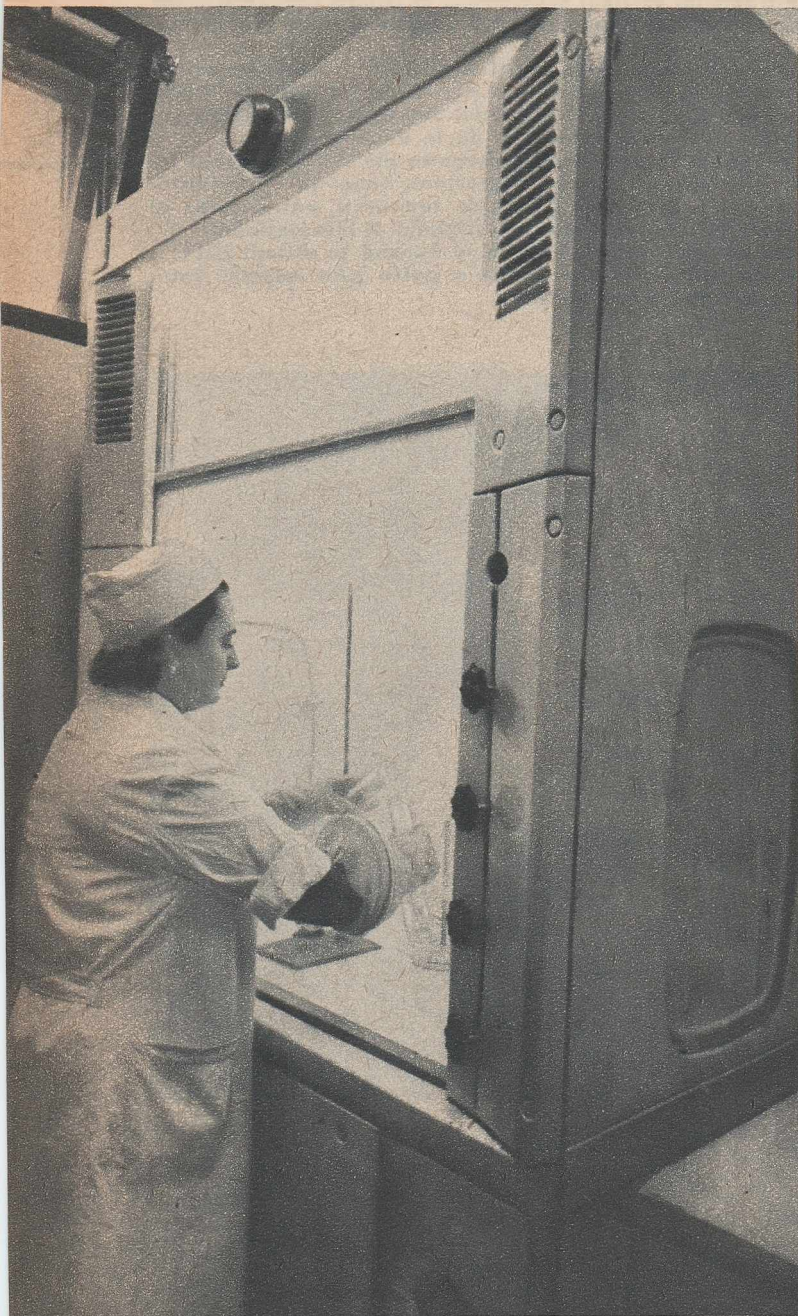
riile dintre mezonii π negativi și protoni la energii de 7-8 miliarde de electron-volți. Trăsătura principală a fiecărei cercetări este, dacă ne putem exprima astfel, scepticismul. Totul trebuie pus la îndoială, comparînd mereu diverse teorii elaborate astăzi în lume, cu rezultatele noastre. Am ajuns astfel la concluzia că, de pildă, așa-numita teorie statistică nu este satisfăcătoare pentru a explica modul în

care se produc mezonii π și alte particule care apar o dată cu ei după ciocnirile amintite mai sus. Este nevoie de studiat alte tipuri de ciocniri — tipuri a căror existență s-a sugerat în colectivul laboratorului nostru.

Lucrările noastre din domeniul teoretic și experimental din această scurtă perioadă s-au concretizat în 11 lucrări publicate² în revistele de specialitate din țară și de peste hotare.

În inima atomului

Imaginea pe care o vedem mai sus prezintă un aspect pe care mulți, foarte mulți îl cunosc. De la prima privire vom spune: da, aici se lucrează cu izotopi. Important este însă faptul că institutul a devenit „fabrica de izotopi radioactivi” pentru întreaga țară. Anvergura acestei activități poate fi apreciată numai dacă avem în vedere extinderea pe care a luat-o în acești ani utilizarea radioizotopilor în cele mai diverse domenii ale cercetării și tehnicii.

Ing. CONSTANTIN CHIOTAN, șeful sectorului de preparare a izotopilor :

Institutul nostru produce majoritatea izotopilor radioactivi necesari cercetării și economiei naționale. În anul 1958, când am început lucrul, se produceau în total cinci tipuri de substanțe radioactive, cu o putere radioactivă totală de 0,026 unități de măsură; anul trecut, produceam 42 de radioizotopi (352 unități), ceea ce denotă creșterea simțitoare a posibilităților noastre de a produce asemenea substanțe. Totodată, este drept, au sporit și necesitățile.

În multe domenii metodele radioactive de măsură și control s-au încetățenit definitiv și utilizarea lor continuă să se răspândească. În industrie, ele servesc la controlul calității sudurilor și a unor piese, la diverse măsurări de nivele, densități și grosimi în instalații automate, măsurări de debite etc. În agricultură — la studiile privind biologia plantelor; în medicină — la diagnostic și tratament.

Pentru fiecare din colaboratorii noștri este limpede că progresul activității în domeniul radioizotopilor se resfringe în mod direct asupra nivelului general al tehnicii în economia națională.

S-a vorbit și s-a scris mult despre faptul că, sub influența radiațiilor, substanțele chimice capătă însușiri noi. Aceste însușiri trebuie aflate, studiate, pentru a putea fi puse în valoare. Iată obiectul unei ramuri tinere a științei: radiochimia. În aparență, instantaneul de mai sus provine dintr-un laborator de chimie oarecare. Este numai o aparență.

SILVIA IONESCU, doctor în științe chimice, șefa laboratorului de radiochimie :

Efectul radiațiilor asupra diverselor combinații chimice este într-adevăr uimitor. Ne dăm seama de aceasta pe măsură ce ne lărgim sfera de activitate asupra a noi și noi substanțe.

Spre exemplu parafinele provenite din petrol românesc au fost transformate, sub influența radiațiilor, în acizi grași. Am urmărit transformările pe care le suferă gazul metan, acetilena, unii complecși ai nichelului, oxigenul etc.; am obținut pe aceeași cale separarea elementelor din pământurile rare.

Radiochimia oferă, așadar, posibilități largi, se pretează la multe aplicații, unele poate neașteptate.

Începutul îl constituie cercetările asupra cauzelor răspândirii unor boli în pădurile de stejar, asupra nutriției diferitelor specii de arbori, asupra stimulării radioactive a semințelor. Însușirile substanțelor chimice iradiate pot fi folosite cu succes în industria lemnului, în colorarea și apretarea țesăturilor, precum și în alte sectoare.

Aceste aparate, alături de foarte multe altele, sînt construite la I.F.A. Lucrările de fizică nucleară necesită o gamă foarte variată de utilaj electronic și nevoile institutului sînt acoperite prin producție proprie. În plus, de aci primesc asemenea „scule” prețioase multe alte unități de cercetare care folosesc metode nucleare.

Ing. THEODOR TEITEL, șeful serviciului de producție a aparatelor electronice:

În prezent, nivelul tehnic la care au ajuns aparatele electronice construite în institut și care poartă emblema „Cuanta”, este foarte ridicat. Aceasta ne-a permis să participăm în mai multe rînduri la expoziții și încercări comparative internaționale, în cadrul cărora aparatele noastre au fost distinse cu medalii și mențiuni.

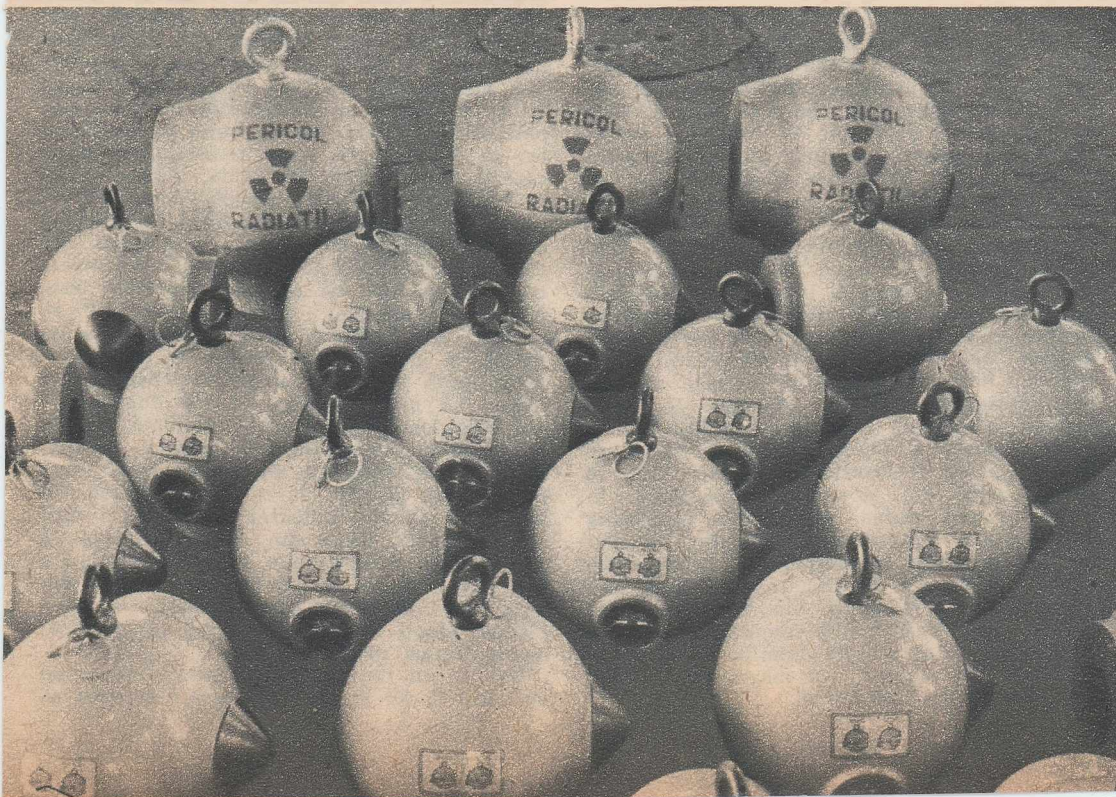
Dintre aparatele mai reprezentative construite de noi se pot enumera instalațiile de măsură a nivelelor în recipientele industriale cu ajutorul izotopilor radioactivi, blocurile de semnalizare și capetele de iradiere cu containere de protecție, număratoarele de impulsuri, portabile și tranzistoriale (pentru măsurări pe teren în domeniul umidimetriei și densimetriei cu ajutorul radiațiilor nucleare). Amintesc de asemenea debitmetrele de radiații-gama tip „Doziport” (pentru măsurări în cîmpuri de radiații), numărătorul de impulsuri cu afișare cifrică permițînd numărarea a 1.000.000 impulsuri pe secundă (pentru măsurători de fizică nucleară) și altele.

Cu toate că se numesc „bombe” cu cobalt, aceste containere (fotografia de jos) sînt cit se poate de pașnice. „Cit se poate” nu e spus la întimplare, pentru că acestea trebuie minuite cu foarte multă prudență. Avertismentul înscris pe fiecare din ele nu e o glumă. V-am prezentat această imagine pentru a ilustra faptul că producția de aparate și dispozitive realizate la I.F.A. nu se limitează la cele electronice.

Ing. THEODOR PĂCURARU, inginer-șef adjunct al I.F.A.

În institut au fost create aparate pentru lucrul la reactor și la ciclotron, pentru cercetările și producția de izotopi, pentru radiochimie, tehnica vidului, studiarea razelor cosmice, transportul materialelor radioactive și protecția împotriva radiațiilor și altele. De asemenea, aparatele necesare aplicațiilor nucleare în chimie, fizică, biologie etc.

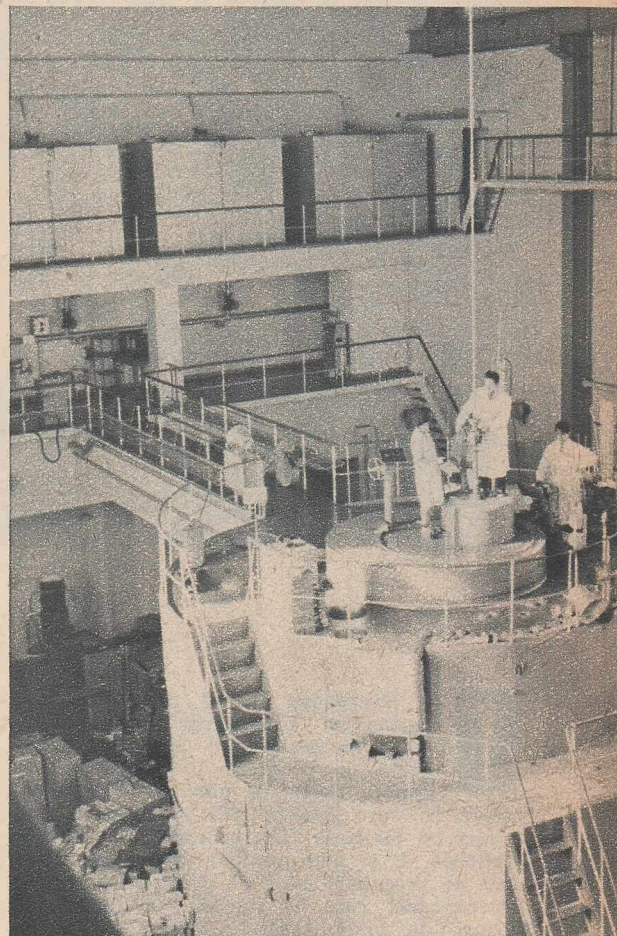
Aproape în întregime această gamă de aparate complexe și variate întru-chipează tehnica nouă. Nu numai pentru că ele deserveșc domeniul „tînăr” al fizicii nucleare, dar mai ales pentru că, cu ajutorul lor, prin colaborare cu industria, au putut fi introduse în economia națională o serie de metode și tehnici noi de control, de măsură și de lucru.

Este reactorul nuclear „inima” institutului? Fără îndoială că da. În orice caz, este cea mai impunătoare instalație experimentală, în jurul căreia s-au concentrat majoritatea celorlalte sectoare și laboratoare. Ziua intrării în funcțiune a reactorului — 31 iulie 1957 — poate fi considerată ziua oficială de naștere a I.F.A.

Ing. I. I. PURICA, șeful colectivului de exploatare a reactorului:

Reactorul nostru este al 11-lea înființat în întreaga lume. Activitatea lui numără astăzi șapte ani. A fost o perioadă pe care o pot numi, fără ezitare, palpitanță. Vă gândiți, fără îndoială, la emoția pe care o produce oricui simpla vedere a acestui colos care ține în frîu forțele uriașe ale nucleului atomic. Dar nu este vorba numai despre asta. Reactorul reprezintă o instalație de cercetare cu ajutorul căreia învățăm pe zi ce trece mai bine cum să dirijăm reacțiile nucleare în lanț, să minuiem și să punem în valoare materialele nucleare și, totodată, să producem izotopi radioactivi.

Am obținut, în această privință, rezultate care au fost semnalate și de presa internațională de specialitate. Mai mult, Agenția internațională pentru energia atomică de la Viena a încheiat cu institutul nostru un contract pentru aplicarea unor metode de lucru introduse de noi.

Trebuie menționat și un alt fapt important. Reactorul nuclear, a cărui apariție în tehnică este de dată foarte recentă, are nevoie să fie el însuși... supus experiențelor. Oamenii de știință și tehnicienii au creat reactoare, dar nu cunosc încă toate însușirile și posibilitățile acestora. Cunoașterea se realizează „din mens”. Cercetările noastre asupra reactorului au arătat că puterea lui poate fi mărită de la valoarea de 2.000 kW (pentru care a fost proiectat), la 3.000 kW, cu aceeași siguranță în funcționare. Pe de altă parte, colectivul nostru a demonstrat că anumite metode de măsurare, considerate aplicabile numai la unele tipuri de reactoare nucleare, pot fi utilizate și la reactorul nostru.

Printr-un efort comun, la care și știința rominească își aduce contribuția sa, tehnica reactorilor nucleari progresează...

Prezentare de Adrian COSTA

Una din cele mai celebre străzi ale lumii: L'Avenue des Champs Elysées

ÎNTRU PARIS ȘI TOULOUSE

Însemnări de călătorie
din Franța

Te obișnuiești destul de repede cu perimetrul din jurul hotelului în care locuiești, iar răgazul dintre orele de program îți îngăduie să-l cunoști destul de bine. Te aventurezi, firește, și spre puncte mai îndepărtate, dar o faci cu metroul, căci economia de timp e prețioasă. E și mai prudent, căci altfel constați pe propria-ți piele că acest Paris e plin de capcane, care te pândesc la tot pasul. Vizezi, de pildă, biserica Madeleine. Nu e departe, îți faci socoteala că o jumătate de ceas ajunge ca s-o poți vizita și să te întorci la timp. Deci, ai pornit. Dar la sfârșit, când îi cobori treptele, în față, la capătul străzii Royale, și se deschide priveliștea Pieței Concordiei. E prea fascinant spectacolul acestei imense piețe, atât de armonios încadrat, atât de faimoasă pentru ambuteiajele ei. Te îndrepti spre ea, mecanic aproape. O privești, nu te mai saturezi privind. Numai că descoperi deodată, la dreapta, largă, ademenitoare, urcând ușor într-o pantă lină pînă la Arcul de Triumf, una din cele mai celebre străzi ale lumii: L'Avenue des Champs Elysées. Este imposibil să rezisti tentației. E mult mai mult de mers decît și se pănea la început. Ajungi, în sfîrșit, în Piața Etoile, cu Arcul în mijloc și cele 12 bulevarde pornind ca niște raze. Faci alene ocolul pieței. Și apoi, un moment, de fapt mai multe momente, de ezitare. Dacă o iei pe Avenue Kléber ajungi la Piața Troadero, lîngă care se ridică cea mai importantă construcție dintre cele două războaie mondiale, Palatul Chaillot. Iar de aici, peste Sena, în zece pași ești la Turnul Eiffel. Sau e mai bine, poate, să cobori pe Avenue Marceau pentru că în felul acesta nimerești direct la Muzeul de artă modernă.

Toate perplexitățile îți iau cîteva minute bune. Te uiți la ceas. Panică. În 15 minute trebuie să fii la hotel. Iar plimbarea asta

pînă aici te-a costat două ore. Repede, un taxi. Unde sînt, trec toate pe lîngă tine fără să te vadă. Uite, în sfîrșit, o stație. Oprește un Peugeot. Amabil, șoferul te invită să urci. Într-un sfert de ceas, cît durează drumul pînă la hotel, ești în posesia unei documentate biografii a celui mai simpatic șofer de taxi din Paris. E drept că era femeie.

PITORESC, DAR NU NUMAI...

Experiența a fost folositoare. Data viitoare nu mai pornești la întîmplare. Te așezi cu-minte la măsura unuia din numeroasele cafè-baruri ce împînzesc bulevardele și încerci să chibzuiești la cea mai bună metodă de explorare a Parisului. Te fură însă peisajul din jur, agitația, mașinile, lumea, mișcarea. Turistii sînt ei înșiși un spectacol. Sînt cu sutele, cu miile, mai numeroși chiar, fără îndoială. Te simți la un moment dat pornit să-i detești, deși ești tu însuși străin. Sau poate tocmai de aceea. Încerci pentru ei sentimentul pe care-l ai la un spectacol față de doamna cu pălărie supraetajată ce ocupă scaunul din fața ta. Inarmați cu inevitabilele aparate de fotografiat, cu binocluri, fluturîndu-și haina bundușită cu pliante și ghiduri turistice, aleargă, aleargă. Și apoi, brusc, se opresc. Motivul ia infățișări diverse: poate fi Opera, poate fi Arcul de Triumf, poate fi biserica Madeleine sau, în sfîrșit, orice alt monument consemnat în broșurica sau cartea scoasă în neprețuita colecție „La France illustrée”. Un moment de șovăială, de incertitudine? Dispare repede, o dată cu confirmarea pe care le-o dă ghidul smuls febril din buzunar. Clic! Încă o dată. Clic! E-n regulă. Pelicula a înregistrat. Albumul de familie se îmbogățește cu noi amintiri, cu mărturii infailibile ale „aventurilor” pariziene.

Cînd nu aleargă, stau. Și contemplă. De pe treptele aceleiași Madeleine sau de la măsuțele bistrourilor, barurilor, snak-barurilor, cafèurilor, cafè-barurilor, braseriilor, glacieriilor, patiseriilor ș.a.m.d., care și-au însușit jumătate din largile trotuane ale marilor bulevarde. Un whisky, o cafea sau o simplă oranjadă capătă, după o zi de cruntă oboseală, confirmarea verificată a atributelor publicitare: sînt reconfortante, odihnitoare, ascut spiritul de observație. Dacă, discret, păstrîndu-și distincția naturală, mai și eliberează puțin piciorul din strîmsoarea infernală a pantofului, voluptatea e deplină. Mai ales pentru ele care nu pot omite reputația, mondială și îndreptățită, a chic-ului parizencilor. Deci, ele au venit de acasă cu tot ce socoteau că poate rezista unei încercări la fața locului. De pildă, blănurile. Nu le părăsesc nici cînd pleacă, dimineața, la „shopping”, adică la cumpărături. Iar aici, la măsuțele cochete, cu chelnerii și garçonii care știu ca nimeni altul în lume să-ți demonstreze cu tact (și filc) cît ești de important, este atât de „wunderbar” și de „wonderful” să privești acest fabulos Paris, cu mulțimea lui vioaie și pestriță (ce nostim e să improvizezi mici jocuri de societate: asta e parizian, ba nu, e străin, asta e funcționară sau vînzătoare, în tot cazul midinetă, ba nu, e... cuvîntul se șoptește la ureche), cu mașinile astea care nu se mai sfîrșesc niciodată, care parcate în toate străduțele te împiedică să vezi culoarea asfaltului și care dau Parisului, privit din avion, impresia că este pavat cu automobile (cine poate număra cîte trec în susul străzii în interval de 5 minute? Iar inițiativa pornită de la o masă câștigă adepti la alte cîteva din jur și jocul devine iarăși de societate).

Dar să nu fim răi cu turiștii. În fond, nu sînt toți la fel și, de fapt, cine n-ar vrea să

fie turist la Paris? Mai ales că, ducându-te acolo, devii în mod automat un fel de monument al Parisului. Căci e greu de conceput Parisul fără străini. Ei sînt prezenți acolo de sute de ani, firește din ce în ce mai mulți în zilele noastre, și din corp străin au început să devină parte integrantă, aproape organică. Dacă, dintr-o dată, ar dispărea — faptul acesta ar ciunti parcă de una din particularitățile sale un oraș care nu încetează să fie unul din centrele cele mai atractive ale acestui pămînt, atît de opulent înzestrat cu frumuseți din cele mai diverse.

Parisul e frumos. Iar această constatare e cea mai banală dintre banalități. E greu însă să-l descrii. Deși el însuși îți înlesnește poate această acțiune temerară prin armonia ce caracterizează imensa sa diversitate. Iar orașul place oricui, pentru că oferă orice. Cu firească și generozitate. Cu căldură. Străinul nu se simte ca atare dacă știe să găsească, și poate găsi oricînd, corespondența pariziană a afinităților, gusturilor sau intereselor sale. Și apoi francezii sînt simpatici, prevenitori. Găsești totdeauna în ei un interlocutor dispus să discute orice. Cu ironie, dar deseori ironia o îndreaptă împotriva lor înșile. Nu au complexe. Îi îndrăgești ușor.

10 CARACTERIZĂRI ALE TOULOUSE-ULUI

Este lense de înțeles de ce, atunci cînd îți se propune să părăsești cîteva zile Parisul și să vizitezi provincia, încerci un sentiment de regret. Dar pe nedrept. Pentru că Parisul, oricum ar fi el, nu e întreaga Franță. Iar țara este de o mare frumusețe. S-o descrii după șapte zile petrecute în sud, la Toulouse și împrejurimile acestuia, sau la Tours și pe valea Loarei? Te gîndești fără să vrei la ce spunea Stendhal (pe adevăratul său nume Henri Beyle):

„N-ar trebui să scrii niciodată însemnări despre un loc sau o țară în care nu ai stat decît un an”. Pentru că, ne permitem noi să continuăm firul logic al gîndirii scriitorului, altminteri riști să împărtășești impresii culese în pripă, să generalizezi cu prea multă ușurință ceea ce este numai particular sau incident. Dar cîți din călătorii zilelor noastre evită acest risc? Și apoi, de ce să n-o spunem, nici Henri Beyle însuși n-a ținut seama niciodată de sfatul lui Stendhal. Care sfat aduce puțin a autocritică. Oare nu Stendhal a fost acela care a venit la Toulouse în 1838 cu ideea preconcepută că toulousenii sînt „pro-

vinciali, meridionali, pirineieni și gasconi”, patru defecte pe care nu le putea ierta, și oare nu lui i s-a părut că faimosul caldarim ascuțit al orașului seamănă cu „frigărui de rinichi”? Pentru ca mai apoi, să descopere frumusețea orașului și să asculte vrăjtit neasemuita melodie a clopotelor catedralei?

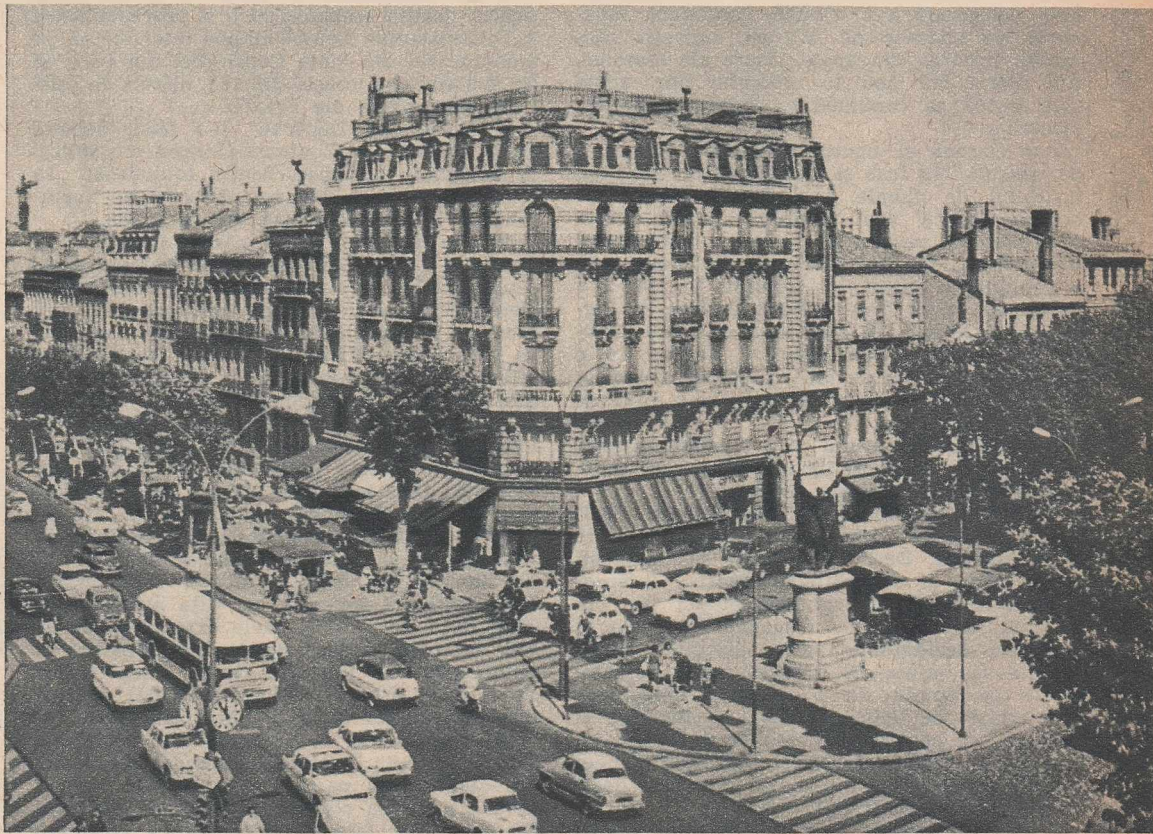
Toulousenii fac și astăzi mare haz de „păcăleala” pe care orașul lor a tras-o lui Stendhal și multor altora, francezi sau străini, iluștri sau nu. Căci orașul e șiret și nu se lasă descoperit ușor. Ori crezi, după unele semne, că este umt și abandonezi încercarea de a-l cunoaște mai bine, ori, dimpotrivă, te lași cucerit de unele aspecte frapante și uiți să-l socotești în amănuntele sale mai discre-

te, care sînt, fără îndoială, mai atrăgătoare și mai specifice.

— La zece străini — îmi spunea un coleg din Toulouse — și întreabă-i cu ce vor asocia în amintirea lor orașul. Fiecare va da alt răspuns, dar acestea vor fi întotdeauna tot zece: casele de cărămidă roșie, violetele, belcanto-ul, Capitolul, jocurile florale, rugbiul, Caravella, Arsenalul, ziarul „La Dépêche” și Jean Jaurès.

Toate răspunsurile sînt juste, pentru că fiecare evocă o realitate specifică sau un moment deosebit. Păcat totuși că nu a încercat colegul nostru de breaslă să repete experiența și cu cei patru gazetari români care vizitau prima oară orașul.

Cunosc vechiul Toulouse după stampe, fo-

Toulouse — Piața Ioana d'Arc.

Magistrala spre sud.

tografii, monumente și reputație. Pe cel de astăzi l-am văzut cu proprii mei ochi. Cu greu ai putea afirma, oricît de sever ai fi în gusturi, că nu este un oraș frumos și interesant. Toulousenii se plîng că urbea lor a avut neșansa de a interesa din totdeauna pe oamenii de litere și artă. Și, după părerea lor, orașul a pătruns în literatură cu fizionomia, mai puțin uneori, mai mult alteori, alterată. Nu este neapărat vorba de Rabelais, Victor Hugo — „l'enfant sublime” a fost laureat la 15 ani al Academiei des Jeux floraux — Balzac, Hyppolite Taine, Edmond Rostand, Toulouse-Lautrec și, firește, Stendhal, care au avut cu toții de-a face, într-un fel sau altul, cu Toulouse. Au mai existat și unii de talie artistică ceva mai mică, ale căror aprecieri despre orașul lor nu fac o deosebită plăcere locuitorilor acestuia, chiar dacă îl vorbesc de bine.

Toată literatura în jurul vechii capitale a Languedoc-ului, spun ei, poate constitui o istorie a anecdoticii. De sute de ani se glumește în legătură sau pe seama Toulouse-ului și a cetățenilor săi.

TRĂSĂTURI VECHI ȘI MODERNE

Fără îndoială că Toulouse își păstrează încă multe din vechile și tradiționalele sale

George SERAFIN

(Continuare în pag. 10)

trăsături, unele tipic meridionale — zgomotul, vioiciunea culorilor, cîntecele. Ca să nu mai vorbim de vechile și ilustrele sale monumente: ciudata catedrală Sf. Ștefan, construită în două, epoci diferite, palatul d'Assézat, capodoperă a Renașterii toulousene, faimosul Capitol, primăria orașului, sau Teatrul Capitol, considerat ca și Scala din Milano drept un templu al belcanto-ului, multitenara sa universitate, bazilica Sf. Sermin și altele altele. Dar micile străzi, furișate discret pe lângă marile artere, cu neașteptatele lor clădiri care în lumina puternică a reflectoarelor (atracție turistică) dezvăluie nevănuite și parcă ireale frumuseți? Privești curios decorația masivă a caselor de pe aceste străzi înguste și modeste, cercezezi atent porțile masive și ești tentat să te cațări peste ziduri pentru a descoperi misterul pe care-l ascund. Iar dacă ziua, rezemat de-o balustradă a bătrînului Pont-Neuf, inaugurat de Ludovic al XIV-lea, reușești să-ți smulgi privirea din apele tăcute ale Garonei, și-o pierzi din nou în orizontul pur, acolo unde zarea se confundă cu frunțile albe ale Pirineilor.

Dar Garona și munții constituie un decor de veacuri. Nu însă și Uzinele Caravelle, nici Institutul de chimie, nici Școala superioară de electronică sau Institutul pentru harta geografică a vegetației, în care simți pulsul trepidant al Franței moderne. Toulouse este o capitală a cuceririlor aerului. În 1919 s-a creat aici prima linie aeriană directă cu Barcelona și Maroc. În frumoasa sa carte „Zborul de noapte”, Saint-Exupéry descrie cu o extraordinară veridicitate plecarea piloților spre aeroport, în lumina incertă a orei ce precede dimineața.

O mîndrie a orașului este și noua piscină, cu terenurile de sport înconjurătoare, și arena pentru coride „Soarele de aur”.

Dar ceea ce merită a fi cu osebire văzut este spectacolul străzii. Aici îi poți cunoaște pe toulouseni. Dacă ai norocul să nîmerești acolo într-o zi de întîlnire sportivă internațională, de rugbi să spunem, atunci faci cunoștință cu ceea ce înseamnă într-adevăr pasiunea dezlănțuită, focul discuției, entuziasmul sau mînia. La sfîrșitul meciului, cafelele se umplu de o mulțime gălăgioasă care strigă, se bate pe umăr, se împinge și respinge, se apostrofează sau se îmbrățișează. Străzile și piețele centrale sînt teatrul unei agitații asurzitoare care nu se potolește decît o dată cu căderea nopții.

Hoinărind noaptea prin Toulouse ai deseori impresia că străbați un oraș fantomatic, că viața pe care ai întîlnit-o ziua e un vis și că reale sînt aceste monumente tăcute, aceste case cu uși zăvonite, statuile de poezii gînditori sau muze melancolice. Te readuc la realitate afișele multicolore ce acopăr gardurile sau zidurile și care te invită la o chemmeză sau la un meci, la o corrida sau la un concert. Iar cinematografele îți oferă, la alegere, pe Greta Garbo sau Brigitte Bardot, pe Tyrone Power sau Alain Delon. Dacă acum o sută

și ceva de ani Marie Dorval sau Liszt erau purtați aici în triumf, un entuziasm nu mai puțin generos stîrnește astăzi prezența unor reputați reprezentanți ai scenei sau muzicii contemporane.

Toulouse-ul, leagăn al trubadurilor, unul din primele orașe care a premiat poezii și a creat în acel scop o academie, găzduiește și acum mari concursuri internaționale de canto. De altfel, romînca Julia Buciuceanu a obținut aici în 1961 Marele premiu al celui de-al 8-lea „Concurs internațional de canto. Toulousenii își amintesc de ea, ca și de echipa romînă de rugbi.

Pentru grupul nostru de gazetari, atmosfera de simpatie era gata pregătită.

Istoria politică și socială a orașului este și ea bogată, deși se spune că orientarea locuitorilor săi trădează temperamentul dinamic, dar schimbător, al acestora. În tot cazul, pentru poziția antimonarhică și prorepublicană a Toulouse-ului, Louis-Philippe interzice ca pe monumentul din Piața Concordiei din Paris să fie simbolizat și orașul din sud, alături de celelalte mari orașe ale Franței.

În ziarul „La Dépêche” și-a făcut debutul Jean Jaurès, iar Toulouse-Lautrec a publicat în coloanele lui afișe. Pentru toulouseni, „La Dépêche” este un monument la fel de important ca și cele de piatră sau cărămidă.

Nu, nu regretăm că am părăsit puțin Parisul pentru a vedea Toulouse. Sau Pau, cu aerul său de bătrîn ce „se ține bine” și cu castelul lui Henric al IV-lea sau Chinon cu centralele sale atomice și ruinele impunătoare ale castelului în care Ioana d'Arc s-a întîlnit cu Carol al VII-lea; credem că Albi, cu masiva sa catedrală-cetățuie în cărămidă roșie, Sf. Cecilia, cu palatul Berbie devenit azi Muzeul Toulouse-Lautrec, este unic prin străduțele sale strîmte, cu pasaje misterioase și grădini suspendate. Dar la numai 80 km depărtare se află Cordes. Pe virful de munte pe care s-a cocoșat, pare o inexpugnabilă cetățuie în etaje. Aceasta i-a și fost menirea, acum vreo 700 de ani. Astăzi este o relictă turistică, cu atîta forță de sugestie, cu atîta autenticitate, încît dacă nu ar fi semnele exterioare ale lumii în care trăim, mașini ale turiștilor și chioșcurile cu ilustrate, te-ai crede în alt veac și ai urca pocăit scara „Tatăl nostru”, denumită astfel după numărul treptelor care echivala pe acela al cuvintelor din rugăciune, sau ai aștepta în fața somptuoaselor fațade ale caselor din partea superioară a orașului pentru a vedea seniorii plecînd la vînătoare. Se spune că fațadele din Cordes constituie cel mai frumos ansamblu de case din secolele al XIV-lea și al XV-lea ce mai există încă în Franța.

Dar Castres, dar Gaillac? Dar Tours, cu valea Loarei și castelele sale? Dar întregul peisaj, geografic și uman, pe care ni l-a prilejuit această călătorie?

Parisul nu poate fi asemuit decît cu sine însuși. Dar mulțumim gazdelor franceze că ne-au arătat și Franța.

George SERAFIN

OAMENI AI ZILELOR NOASTRE

Recunoștință

Buciumeni, satul meu natal, se află la cîțiva kilometri depărtare de Sinaia. E un sat de munte, înconjurat de păduri, ceea ce a făcut ca pînă mai acum 15-20 de ani majoritatea locuitorilor lui să se îndeletnicească aproape exclusiv cu munca în exploatarea forestieră.

Înainte de război puțini dintre căștenii mei s-au simțit tentați să părăsească poporul și țapina ca să devină muncitori metalurgiști, cu toate că în apropiere, la Sinaia, exista fabrica E. Costinescu. Motivul era ușor de dedus: cei care știau, din proprie experiență, ce înseamnă să fabrici cuie și șuruburi în atelierele murdare și neîncălzite ale acestei fabrici povesteau adesea despre condițiile lor de muncă și de trai. Se înțelege că situația lor nu era de loc de învidiat.

Dar în ultimii 20 de ani Uzina mecanică din Sinaia a suferit mari și profunde transformări. Cineva care n-a mai trecut pe aici din 1945, dacă ar vizita-o azi, n-ar recunoaște-o. Reprofilată și modernizată, ea a devenit un important centru de producție a aparatului de injecție pentru motoarele diesel fabricate în țară, ceea ce presupune din partea colectivului ei de muncă un înalt grad de pregătire și specializare.

Beneficiînd de condițiile de studiu create în anii noștri — condiții pe care părinții lor nici nu le-au visat — mulți tineri din Valea Prahovei și-au însușit, la școala profesională a uzinei, la școlile tehnice de maștri și în facultăți, o serie de profesii legate de complicatul proces tehnologic al fabricării pompelor de injecție. Eu însumi mă număr printre ei. Peste cîțva timp se împlinesc doi ani de cînd am devenit inginer. Lucrez la serviciul controlului tehnic de calitate și, cum e și firesc, o parte din răspunderea pentru buna funcționare a pompelor de injecție produse în uzina noastră îmi revine și mie. M-am străduit, încă din anii studenției, să cunosc în profunzime acest complicat organ al motorului diesel, iar acum, cînd am acumulat experiența teoretică și practică necesară, socot că e de datoria mea să ajut și pe alții să-și ridice gradul de calificare. Ca lector la cursurile de perfecționare a cunoștințelor pentru controlorii de calitate am urmărit îndeaproape pe fiecare om în parte și mă bucur mult succesele lor în producție. Cred că ajutîndu-i pe aceștia să se specializeze îmi pot exprima recunoștința pentru condițiile ce mi s-au creat ca și eu, la rîndu-mi să-mi termin studiile. De aceea în activitatea pe care o depun, voi acorda întotdeauna o importanță deosebită îndrumării tinerelor cadre de muncitori din secția pe care o conduc.

Ing. Petre DUMITRU
Uzina mecanică Sinaia

Pe virful de munte pe care s-a cocoșat, orașul Cordes — azi punct de atracție turistică — pare o inexpugnabilă cetățuie în etaje.

UN
PUNCT
PE
HARTĂ

HAVANA

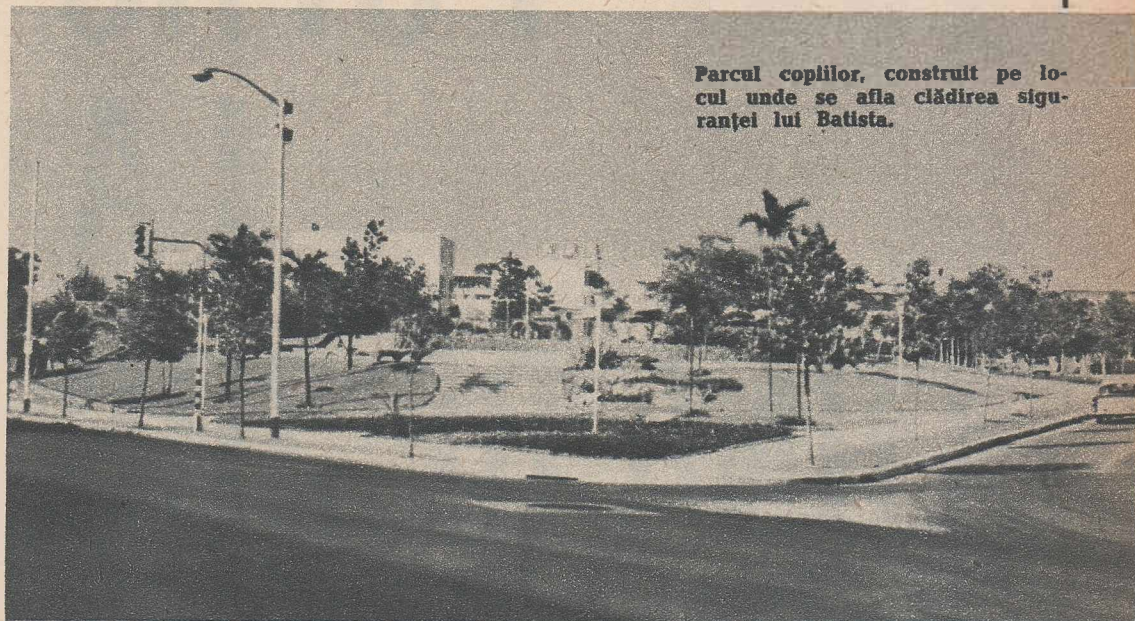
Havana — iată un oraș de care călătorul se îndrăgostește din prima clipă. Fie că sosești în Havana cu avionul, fie cu vaporul pe mare, prima impresie este aceeași. Orașul te primește cu îmbrățișarea caldă și tumultuoasă a largilor bulevarde, cu răcoarea luxuriantei vegetații tropicale și mireasma îmbietoare a florilor, a căror policromie ar trezi invidia celui mai talentat maestru al penelului. Construcțiile Havanei sînt la rîndul lor demne de admirat, cuprinzînd într-o îmbinare armonioasă clădiri coloniale, a căror vechime se numără cu veacurile, zgîrie-nori moderni din oțel și sticlă, vile cochete înconjurate de adevărate bariere de flori și verdeață, cartiere noi de locuințe cu un colorit viu și ferestre largi rîzînd în soare.

Ascultînd sfatul însoțitorului — „compañero” Carilo — ne-am hotărît să facem „un total” al impresiilor noastre despre Havana. Iată-ne, așadar, instalați pe terasa ultimului etaj al hotelului „Havana libre”, una din cele mai înalte construcții ale orașului. Priveliștea este într-adevăr minunată. De jur împrejur, cît vezi cu ochii, se așterne și în același timp se înalță orașul.

Iată în fața noastră portul, primitoarea poartă dinspre ocean a Havanei. Se zăresc sute de catarge. Marinarii cubani ne-au vorbit cu bucurie despre faptul că în port sosesc adeseori vapoare care poartă pe cel mai înalt catarg tricoul românesc.

Aci, în jurul portului, se află fostul centru al Havanei — orașul vechi, cum este denumit acum. Construit în anul 1519, pe vremea lui Cristofor Columb, orașul vechi este străjuit de construcții masive cu creneluri, de o arhitectură tipic colonială, adevărate cetăți. În această parte a orașului se găsesc numeroase monumente istorice, unele dintre ele autentice opere de artă. „Castillo del Morro” — fort construit de spanioli cu veacuri în urmă, fostul palat al guvernatorului general spaniol, catedrala catolică „Columb”, cu construcția ei crenelată și sobră și cu podoaabe ce amintesc de o trecută măreție colonială, sînt și astăzi importante puncte de atracție pentru turiștii străini dornici să cunoască amănunte din istoria Cubei.

Să părăsim însă orașul vechi și să ne îndreptăm privirile spre o altă parte a Havanei.

Parcul copiilor, construit pe locul unde se afla clădirea siguranței lui Batista.

Acolo în depărtare, dincolo de Teatrul „Chaplin”, unde pare că se sfîrșește bulevardul Malecon, după ce treci printr-un tunel săpat sub mare, intri în „grădina” orașului-parc Havana. Aici nu sînt construcții masive, ci doar vile cu cel mult unul sau două etaje, de un alb strălucitor sau colorate în tonuri pastel, înconjurate de parcuri în care pare că și-au dat întîlnire toate florile pămîntului, toți arborii ornamentali; numai că, datorită climei tropicale, dimensiunile lor sînt mai mari decît cele cunoscute pe la noi. Vilele au aparținut cîndva bogătașilor, celor ce jefuiau munca și bogățiile țării. Acum fac parte dintr-un imens complex școlar, unde se pregătesc cadrele de mîine ale Cubei socialiste. Peste 25.000 de tineri, veniți din toate regiunile țării, au găsit aici — în umbra lămlîilor și portocalilor, a palmierilor și a trambaiianilor încălțați cu minunate și violent parfumate flori roșii — săli de clasă, cămine și cluburi.

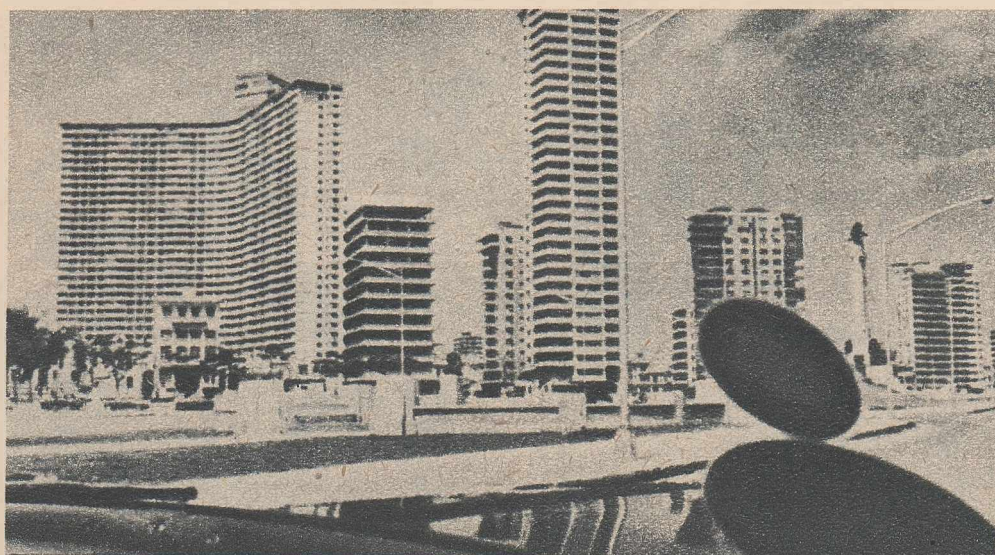
Să ne înapoiem spre centrul orașului, venind pe același animat Malecon, învăluit per-

manent de briza oceanului. În apropierea orașului vechi se înalță noul centru comercial al Havanei. Construcții înalte, unele din ele numărînd 50-60 de etaje, străjuiesc străzi cu magazine de tot felul, cu o circulație intensă și o mare aglomerație în orele de dimineață și seară. Aici, în această parte a orașului, poți cumpăra orice: alimente și produse textile, automobile și articole tehnice, cărți și discuri, medicamente și flori, crocodili împăiați și lucrări de artizanat. Pentru călătorul român ajuns în Cuba, o vizită prin centrul comercial al Havanei prezintă un interes deosebit. Uneori ai impresia că te afli pe o stradă din București și nu pe o „avenida” din Havana. Pe firme se poate citi „Teatro”, „Carne”, „Cassa”, „Farmacia”, „Drogheria”, „Biblioteca” și chiar... „Bodega”, la fel ca la București.

Să părăsim și acest „centru nou” și să privim ceva mai departe. Iată, acolo, pe țărmul Mării Caraibilor, lîngă șoseaua care merge spre Santiago de Cuba, se vede o adevărată pădură de turnuri de macarale. Aici se află Havana-Est, noul cartier de locuințe unde se vor construi aproape 10.000 de apartamente.

În anii de după victoria revoluției, în Havana au apărut mai multe asemenea cartiere. În locul unor străzi înguste, cu case îngheșuite, lipsite de soare, se ridică sute și sute de blocuri pentru muncitori. Construcțiile moderne înălțate în ultimii ani în Havana dau orașului prospețime arhitectonică, marchează — alături de numeroase alte realizări — drumul victorios al Cubei spre socialism.

De neuitat sînt impresiile oricărui călător despre Havana și frumusețile ei. Amintirile cele mai trainice rămîn însă acelea despre locuitorii capitalei cubane, oameni harnici și pricepuți, veseli și prietenoși. Ei sînt cei care au făurit frumusețile arhitectonice și dau viață naturii bogate a Cubei. Ei sînt cei care au alungat din țară exploatarea și făuresc astăzi un viitor fericit poporului cuban. Hotărîrea lor își găsește expresia atît în muncă, cît și în demonstrațiile uriașe care au loc în fiecare an în piața „José Martí”, cînd cei aproape un milion de locuitori ai Havanei pronunță într-un singur glas: „Venceremos”.

Pe bulevardul Malecon.

I. GĂLETEANU

1944 - 1964

MĂRTURII
DESPRE
SATUL
CONTEMPORAN

POPAS LA LUNA DE JOS

Într-o fierbinte duminică de iulie, acum 15 ani, în 5 sate din România s-a petrecut un eveniment istoric: traducând în viață indicațiile partidului cuprinse în Hotărârea Plenarei C. C. al P. M. R. din 3-5 martie 1949, țărăanii muncitori din aceste sate întemeiau primele gospodării agricole colective din țară.

Oferim cititorilor câte va însemnări dintr-o unitate agricolă socialistă care la 24 iulie a împlinit 15 ani de existență. Deel un drum în inima țării, prin părțile Clujului, la Luna de Jos.

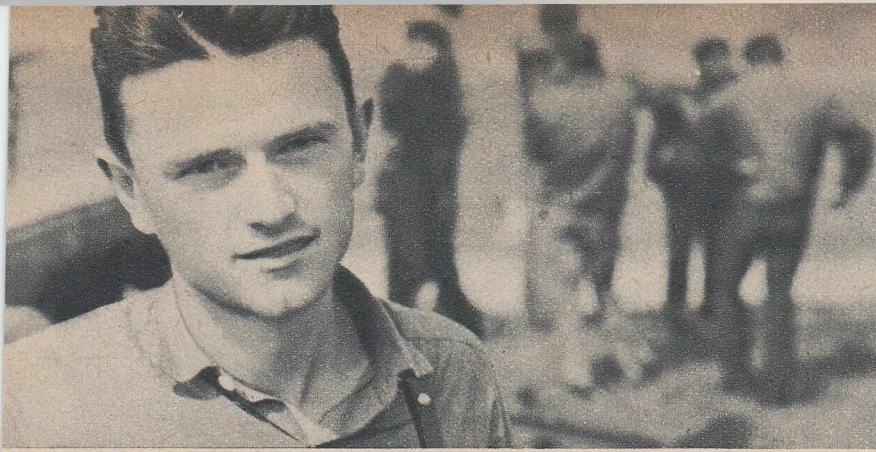
POVESTESC
CEI MAI VECHI
COLECTIVIȘTI
DIN ȚARĂ

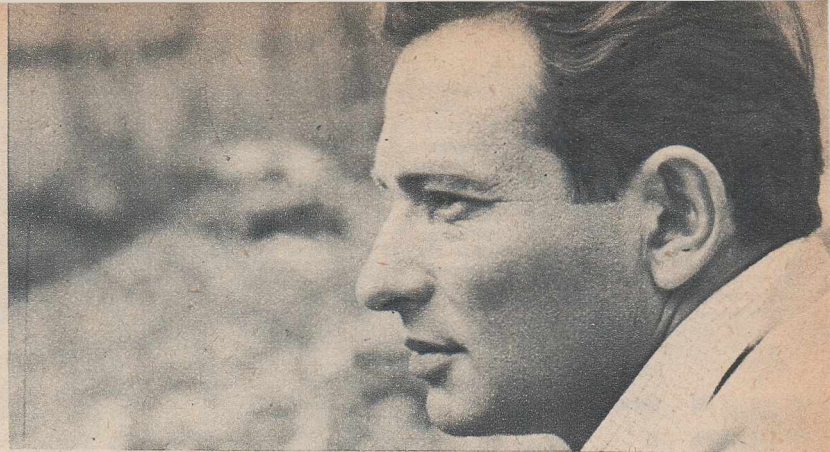
Echipa legumicolă.

Combinele au lucrat din plin. O nouă verificare, pentru a continua bătălia strânsului recoltel.

Un cadru de nădejde al gospodăriei, brigadierul zootehnic Ioan Perşa.

Preşedintele gospodăriei colective, Ing. Macarie Hedeşiu.

La Luna, cei mai vechi colectivişti au o seamă de amintiri negre. Ne-au vorbit despre ele Macarie Hedeşiu seniorul, Augustin Gocan, Ion Gocan, Gheorghe Sebeştean, Vasile Morar. Bogătaşi ca Pordea, Auschnit, Teleki — au tras de pe ei şapte piei şi le-au dat libertatea de a trăi în calicie.

De aceea cei mai vechi colectivişti, când vorbesc despre întemeierea gospodăriei colective, fac cuvenitele expuneri de motive despre ce i-a determinat ca în satul lor să pună temelii unor noi relaţii sociale, socialiste.

Macarie Hedeşiu: „În 1949 nu bănuiam ce minuni poate să facă ştiinţa agronomică, nu ştiam ce însemnează dezvoltarea bazei materiale a unei gospodării colective. Dar fiind membru de partid, eram convins că drumul deschis de Hotărârea plenarei din 3-5 martie 1949 este singurul drum care ne schimbă viaţa în bine. Aşa s-a şi întâmplat. Sînt mîndru că mă număr printre cei mai vechi colectivişti din ţară”.

Iosif Rusu: „La 24 iulie 1949, noi, colectiviştii, am avut bucurie mare şi avere obştească mică: 90 hectare, 1 cal, 5 vaci, 1 bou.

Mergeţi la contabilitate, cercetaţi registrele şi vedeţi de unde am pornit şi unde am ajuns”.

Augustin Gocan: „În 1949 eram cam puţini. Gospodăria colectivă număra numai 32 de familii. În cîţiva ani la Luna a fost o altă sărbătoare: tot satul a fost colectivizat”.

★

Dar nici după ce tot satul intrase în gospodărie — deşi oamenii trăiau mai bine, munceau mai organizat, mai raţional — pe uliţele Lunei nu cungea lapte şi miere. Se cerea muncă serioasă pentru întărirea economico-organizatorică, pentru înlăturarea unor deprinderi vechi care stînjeneau dezvoltarea gospodăriei.

Au rămas numai amintiri

Cu 10 ani în urmă, destui colectivişti din Luna credeau că pămîntul e lăsat pe lumea asta numai pentru două culturi: de grâu şi porumb. Zootehnia nu era privită cu ochi răi, dar în adunările generale, cînd se punea problema dezvoltării acestui sector, se întîmpla ca unii să zică: „Mai înţoc cu vitele şi mai des cu grî-

nele”. Nici la cultura sfeclei de zahăr, nici la legumicultură nu se-nghesuiau oamenii.

Lar cînd s-a pus problema plantării viţei de vie, mulţi colectivişti aveau îndoieli în această privinţă. Ziceau că via e pretenţioasă şi te bagă în cheltuieli. Dar comuniştii spuneau: „Avem teren care stă degeaba. E păcat. Dealurile neroditoare pot să ne aducă venituri frumoase”. Cu răbdare şi cu perseverenţă — pe baza ştiinţei — ei au explicat cum trebuie văzute lucrurile, ce măsuri se impun, ce acţiuni se cer luate pentru ca gospodăria să prospere şi traiul colectiviştilor să fie tot mai îndestulăt.

Cu vremea indemnului comuniştilor şi sfatul specialiştilor au biruit, iar vechile păreri care stînjeneau

dezvoltarea gospodăriei sînt trecute azi la capitolul „amintiri”.

Unde-i unul, nu-i putere

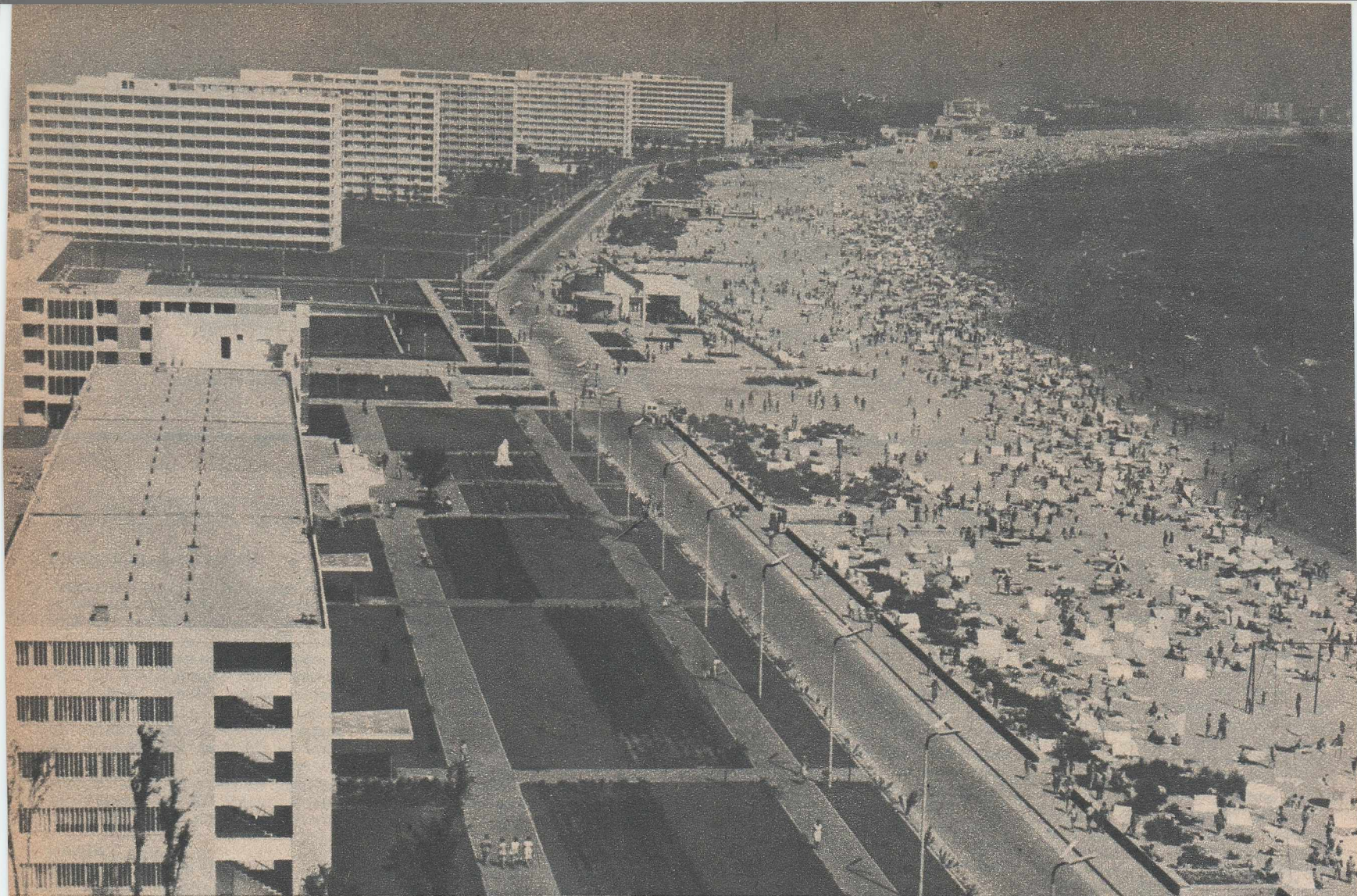
De acest adevăr şi-au dat seama şi colectiviştii din Luna de Jos şi cei dintr-o aşezare vecină, din Dăbîca. Fapt care i-a convins să se unească într-o mare familie colectivă. Noua gospodărie e mai puternică şi mai bogată. Holdele, livezile, viile şi păşunile se întind peste 3.000 de hectare. Fondul de bază se ridică la 4.500.000 lei, iar averea obştească la 6.000.000 lei. Sectorul taurin e în plină dezvoltare şi numără 700 de capete. Anul trecut vacile din Luna au dat o

George CIUDAN
Fotografii de Elena GHERA
(Continuare în pag. 19)

Copiii colectiviştilor în parcul grădiniţei sezoniere a G.A.C.

În tabăra de vară a animalelor.

60 DE KILOMETRI

Răsărit de soare și raze ultraviolete
într-una din stațiunile litoralului.

Aici, pe malul Mării Negre, sîntem martorii unor întîmplări unice, noi și originale pentru întreg peisajul urbanistic al țării noastre : de la Mangalia și pînă la Constanța, de-a lungul a aproape 60 kilometri de litoral, două civili-

lizații nemuritoare își dau mîna peste veacuri.

Vii de la noua gară a Constanței, pe bulevardul Republicii, admiri zveltețea și linia modernă a tinerelor clădiri care mărginesc artera și, dintr-o dată, între două blocuri suuple, întîlnești zidurile masive ale vechiului Tomis, cu porți, turnuri și bastioane de apărare. O iei în jos spre cazinou și, iată, lângă noile construcții din Piața Ovidiu, te întîmpină marele edificiu roman cu mozaic, în vreme ce pe terenul fostei gări, istoricii și arheologii restaurează două basilici romano-bizantine, descoperite nu de multă vreme.

Monumente, clădiri, statui și podoabe de o netăgăduită frumusețe, aduse sau înfăptuite la Histria și Tomis de către coloniștii Miletului, la Callatis de către dorienii din Heraclea Pontică ; zeci de vestigii grecești, romane sau bizantine scoase de sub lespeda milenară a pămîntului incintă privirile nenumăraților sezoniști ai litoralului și concentrează, totodată, pe malurile bătrînului Pont Euxin, istorici și arheologi.

În fața unor asemenea realități fantezia și priceperea creatorului nu puteau rămîne insensibile. Aspectul edilitar al litoralului,

Oră de vîrî pe plaja de la Mamaia.

„Jocul cu mingea, interzis!” Dar nu pretulndeni. Pe întinsul plajei se găsesc și locuri rezervate sportivilor amatori.

pe chipul căruia se împletesc atât de original prezentul cu trecutul, a dus de pildă la crearea unui bar roman la Eforie Nord, o adevărată surpriză estivală a anului 1964. Cercetînd caracteristicile numeroaselor rămășițe arheologice, autorul proiectului (arh. Mircea Anania), respectînd stilul „colegilor” de breaslă de acum 2000 de ani, a imaginat un bar sui-generis. Așa de pildă zidurile au fost construite din piatră nefățuită de Teșirghiol (piatră adusă din aceeași carieră din care au extras material de construcție grecii și romanii antichității), bazinul central a fost placat cu dale de marmură, întocmai ca vechile mozaicuri romane, iar în locul luminii „a giorno” a fost preferată semiobscuritatea „antică”, efect obținut prin intermediul urnelor și torțelor cu flacără autentică.

Barul de la Eforie Nord nu constituie însă singura surpriză rezervată oaspeților litoralului. Mamaia, unde anul acesta sînt găzduiți în fiecare serie peste 16.000 de sezonisți, s-a îmbogățit cu un restaurant conceput în stil românesc, a fost înălțat noul bar „Melody”, s-a amenajat un parc de distracții pentru mari și mici, iar suprafața strălucitoare a Siutghiolului s-a acoperit cu nenumărate ambarcațiuni (hidrobuze, hidrobiciclete, iole etc). Cea mai mare noutate o constituie însă tînărul orașel multicolor răsărit pe întinsul plajei, la nord de restaurantul „Pelican”. Este vorba de campingul de la Mamaia, compus din 50 de căsuțe construite din plăci

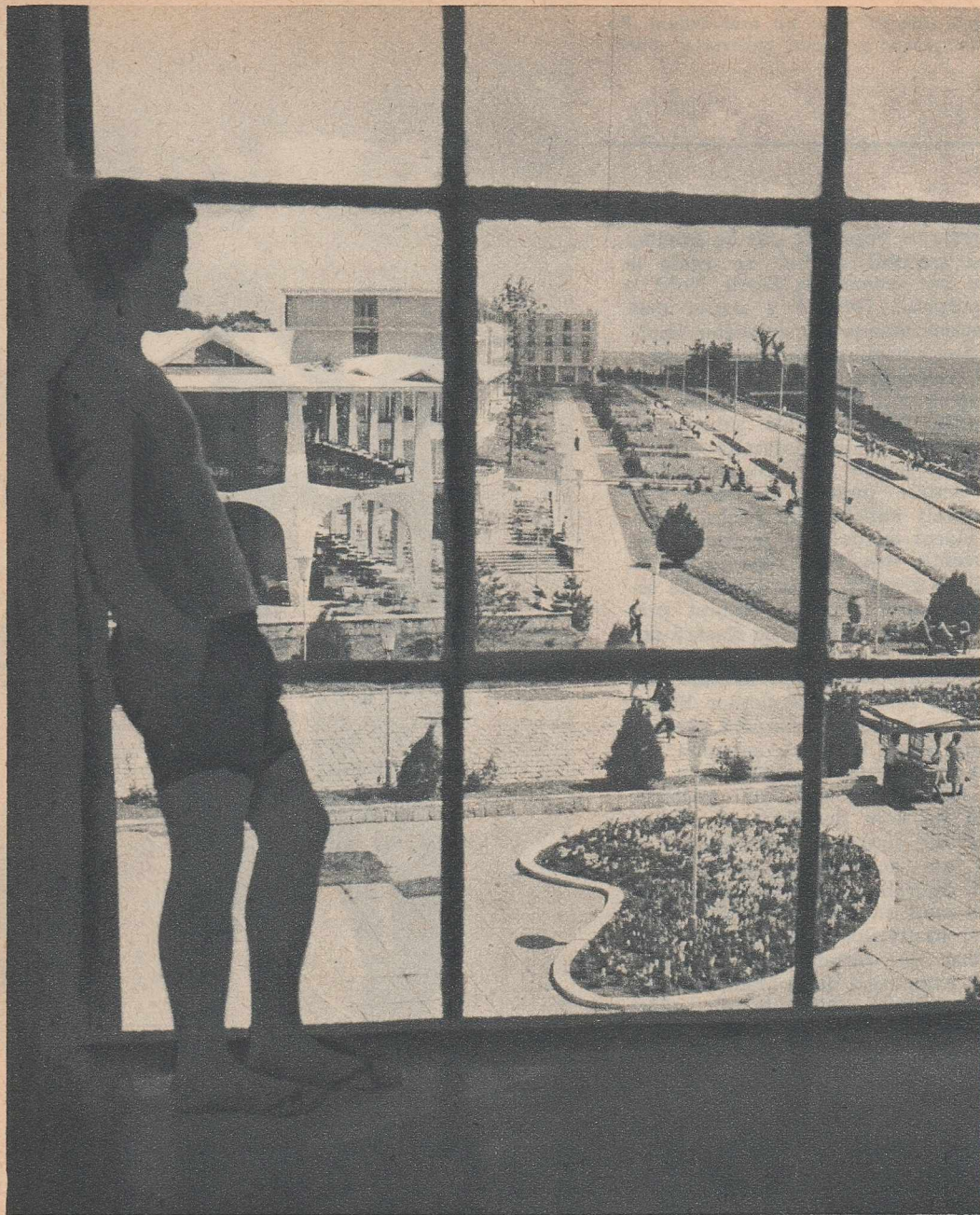
(Continuare în pag. 16)

DE SOARE ȘI VESELIE

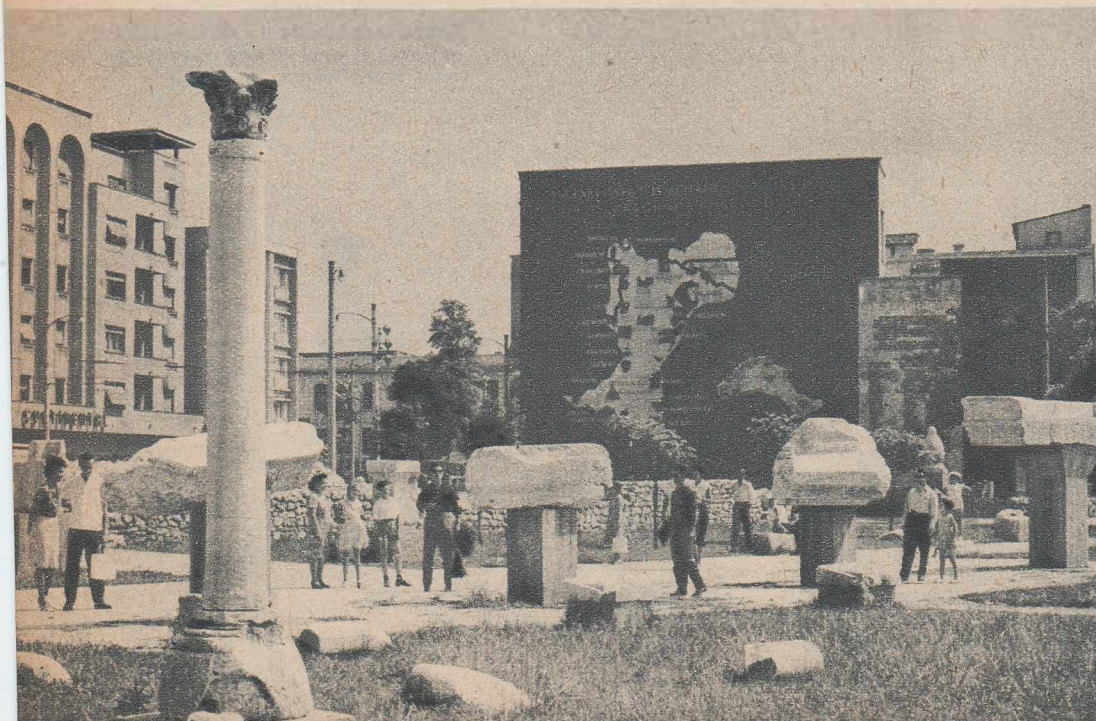
Cîțiva dintre mîile de studenți care și-au petrecut și anul acesta vacanța pe litoralul Mării Negre.

9 dimineața. Vilele și faleza sînt aproape pustii. În afara celor bronzai prin insolație, toată lumea a coborît pe plajă.

Muzeele în aer liber completează exponatele mobile aflate în renumitul muzeu arheologic din Constanța.

fibrolemnoase și aproximativ 800 de corturi din pînă multicoloră. Noul orașel al turiștilor (care poate adăposti circa 2.000 de persoane) este prevăzut cu tot confortul necesar. În incinta lui au fost construite un restaurant cu autoservire, o alimentară, o cofetărie, un magazin de artizanat, un cabinet medical, precum și un grup sanitar cu spălătoare, dușuri și instalații electrice.

Amenajări și construcții importante s-au născut de altfel și la Eforie Sud, Mangalia, Constanța, Techirghiol și Costinești. Iar plajele s-au umplut pretutindeni cu tonete noi, chioșcuri de tot felul de la care, printre altele, vor putea fi închiriate șezlonguri, umbrele sau cearșafuri.

...Și totul acoperit de verdeată, mărginit de întinderi de gazon, umbrit de arbori, înfrumusețat de paleta cromatică a rondourilor cu flori. Unde a dispărut vechiul litoral uscat, sterp, lipsit de vegetație, așa cum ni l-a descris surghiunitul de la Tomis? Că poetul Ovidiu a înnegrit cu bună știință peisajul Dobrogei, pentru a înduișoșa inima nemilosului Augustus, nu mai încape nici o îndoială. Interesant este însă că edilii litoralului de pînă acum 20 de ani l-au crezut, sau mai exact spus s-au făcut că-l cred pe cuvînt. Sub dogoarea soarelui și în briza sărată a mării, au susținut ei, natura este osîndită

Feerie nocturnă la Mamaia.

E SOARE ȘI VESELIE

De ce rîde tînăra din fotografie? E greu de spus, deoarece aici toată lumea e veselă și optimistă.

să piară. Le dăm un singur răspuns : aici, pe litoralul sterp de altădată, au înflorit numai în ultimele două luni peste 2 milioane de flori.

★

Soarele și marea, cele două atracții principale ale litoralului, nu mai formează singura desfătare a sezonistilor. Este foarte adevărat că puține coaste marine întrunesc virtuțile litoralului nostru (orientarea către răsărit, care asigură în medie 2.189 ore de soare anual, cu o medie zilnică de 11 ore în iulie și 10 în august ; un nisip fin formînd plaje întinse ; lipsa aproape completă a fluxului și refluxului, ceea ce menține în bune condiții nisipul de pe plajă și de pe fundul mării ; prezența aerosolilor, favorizați de faptul că la noi țărnul nu e prea înalt ; existența lacului Techinghiol cu proprietățile lui terapeutice etc.). Dar, așa cum scrie în cartea de impresii turistul german Hans Morgen : „Aici, în România, pe malul mării, n-ai timp să te plictisești făcînd doar plajă și baie ! Ținutul acesta reprezintă un adevărat muzeu în aer liber. Mă refer în primul rînd la minunatele excursii pe care le-am făcut în Delta și în împrejurimile Constanței. Mi-au plăcut de asemenea festivalurile, reprezentațiile teatrale și serile de dans la care am participat împreună cu prietenii mei romîni,

germani și finlandezi. Intr-un cuvînt, minunat !“

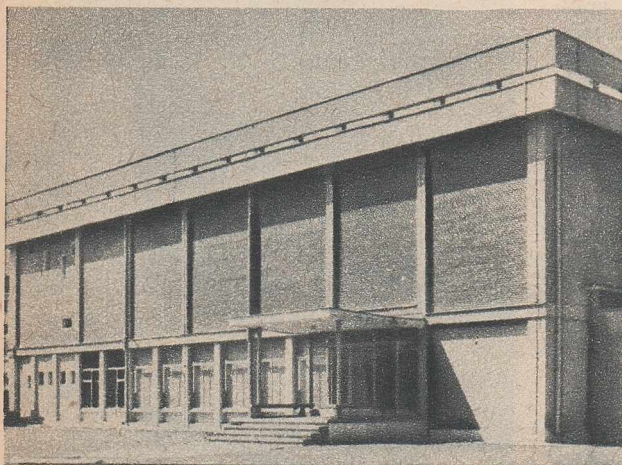
Am mers și noi pe urmele acestor relatări și am aflat că Oficiul național de turism din Constanța și Mamaia organizează zilnic plimbări pe mare cu hidrobuzele, iar de cîteva ori pe săptămîină, oaspeții litoralului pot vizita, în cadrul unor excursii organizate, cetatea de la Histria, Delta Dunării și monumentul de la Adamclisi.

Festivalul cinematografeiei, inaugurat anul acesta la Mamaia, al doilea Festival de muzică ușoară romînească, Festivalul cîntecului, dansului și portului popular, precum și numeroasele turnee teatrale, organizate cu concursul unor echipe artistice sosite din întreaga țară, au adus și ele în serile răcoare ale litoralului un plus de căldură și optimism. Dacă vom adăuga la toate acestea nenumăratele surprize, izvorîte din buna dispoziție generală, vom aproba fără rezerve cuvintele turistului german sau declarația plină de căldură notată în aceeași carte de către vilegiaturistul francez R. Gottschel : „Pe una dintre cele mai frumoase plaje din Europa, geniul romînesc a creat un paradis al vacanțelor“.

Liviu MAIOR
Fotografii de S. MENDREA
și S. STEINER

ÎN VALEA JIULUI

La Lupeni, în Valea Jiului, s-a dat recent în folosință un nou cinematograful cu o capacitate de 500 de locuri. Foto-

grafia pe care v-o trimitem redă aspectul exterior al sălii.
Nic. MOLDOVEANU
Brașov

ORIGINEA UNOR DENUMIRI GEOGRAFICE

„De unde se trag denumirile orașelor Timișoara, Brăila, Brașov; de asemenea, denumirea ținutului Ilfovului și a apelor Dimboviței?”

Alex. MINULESCU
București

Răspunde **SORIN STATI**, lector universitar, Facultatea de Limba și Literatura română de la Universitatea București.

Cu toate eforturile depuse de filologi și de istorici, nu dispunem de cunoștințe la fel de sigure pentru toate denumirile care vă interesează. Astfel, *Timișoara*, e un cuvânt format, fără nici o îndoială, de la numele râului *Timiș*, în schimb în legătură cu *Brăila*, tot ce vă putem spune este că cele mai vechi forme sub care apare sînt *Proilabum* și *Proilava*, iar turcii i-au zis, începînd cu secolul al XVI-lea, *Ibraila*. Înțelesul original ca și limba de proveniență continuă să fie necunoscută.

S-a discutat mult despre originea numelui orașelor *Cluj* și *Brașov*. Cu privire la cel din urmă, predomină părerea că este de origine germană, forma cea

mai veche fiind *Klusenburg*, în care recunoaștem cuvintele *Burg* (= cetate) și *Klus* (= defileu). Pronunțarea din germana medicală *Klus* s-a modificat în *Klause*, de aceea numele german al Clujului sună mai tîrziu *Klausenburg*. Cît despre

Brașov unii îl pun în legătură cu numele de persoană *Braș* (diminutivul lui *Bratoslav*), iar alții îl consideră derivat de la un cuvînt vechi cu sensul „făină”, plantă din care se făcea făină. În acest din urmă caz, Brașov ar fi însemnat „rîul cerealelor”. Mai putem adăuga că pînă către mijlocul secolului al XIV-lea, denumirea localității era *Brassovia*.

Mult mai limpede este istoricul altor două cuvinte de care ne întrebăm: *Dimbovița* derivă de la un substantiv care înseamnă „stejar”, înțelesul original fiind deci „rîu care străbate un ținut bogat în stejari”. În sîrbit *Ilfov* se leagă tot de botanică, deoarece la baza lui stă adjectivul *elchov* (= de arini, acoperit cu arini). Stolnicul *Cantacuzino* pomenește în cronica sa de ținutul *Ilfovului*, folosind denumirea mai veche *Elbovului*.

1.650.000 km, transportînd cu peste 100 km/h aproape 13.000 pasageri și 100 mii tone poștă și mărfuri. În 1928 el a făcut înconjurul pămîntului, iar în 1931 a efectuat un zbor arctic de 90 ore. Recordul mondial de durată, fără alimentare în zbor, a fost obținut în 1937 de dirijabilul sovietic U.R.S.S.-V-6, care a stat în aer 137 ore și 37 minute.

În Anglia, după catastrofa lui R-100, survenită cu ocazia primului său zbor spre India, s-a renunțat la construirea dirijabilelor. În Italia, sub conducerea lui Nobile, s-au construit dirijabilele „Norge” și „Italia”, cu care s-au efectuat zborurile polare, cel de-al doilea aparat fiind distrus chiar cu ocazia unui asemenea zbor.

În intervalul 1923-1933 în S.U.A. s-au construit mai multe dirijabile de dimensiuni mari, dar toate au pierit în accidente grave.

Dirijabilele erau umplute cu

hidrogen, gaz foarte inflamabil, care a pricinuit sîrșitul tragic al celor mai multe dintre ele. Acest fapt, precum și viteza lor relativ redusă și manevrabilitatea lor precară din cauza dimensiunilor foarte mari, au determinat să se renunțe la ele.

În S.U.A., înlocuindu-se hidrogenul cu heliul (gaz neinflamabil), construcția dirijabilelor a continuat, ele fiind utilizate pentru supravegherea coastelor și pentru misiuni antisubmarine. Unul dintre aceste aparate a îmbunătățit recordul mondial de durată, zburînd în 1957, fără alimentare în zbor, timp de 11 zile.

Cu tot imensul progres înregistrat de avioanele moderne, studiul utilității dirijabilelor umplute cu heliu a fost reluat, aceste aeronave asigurînd un transport de trei ori mai ieftin decît avionul, putînd lua o încărcătură mai mare și avînd o rază de acțiune considerabilă.

pitală, 500.000 de persoane nu au de loc adăpost, iar chiriile ating uneori 50 la sută din salariile oamenilor muncii.

Ținuturile care formează azi Pakistanul au fost ocupate începînd din secolul al VIII-lea de afgani, mongoli, perși, arabi, care au adus cu ei caracteristicile sociale și religioase din țările lor. În prezent 86% din populația Pakistanului este de religie mahomedană. Începînd din secolul al XVII-lea aceste regiuni au început să cadă în stăpînire imperiului britanic. Cînd, după cel de-al doilea război mondial, în peninsula indiană au luat ființă cele două state — India și Pakistan — între hinduși și musulmani au avut loc lupte sîngeroase. Cu același prilej s-a iscat și conflictul dintre India și Pakistan în legătură cu Cășmirul, conflict nerezolvat pînă acum.

Din 1947 pînă în 1956 Pakistanul a fost dominat britanic. În acel an el a desfășurat legăturile constituționale cu coroana britanică devenind republică. Din 1958 și pînă în 1962 forma de guvernămînt a fost de dictatură militară. În 1962 au fost autorizate partidele politice, dar guvernul are dreptul de a interzice orice partid, dacă consideră că activitatea lui „contravine ideologiei islamului și intereselor țării”.

Pakistanul face parte din pactele militare C.E.N.T.O. și S.E.A.T.O. În ultimul timp se aud din ce în ce mai multe voci — chiar și în sînul guvernului — care cer ieșirea Pakistanului din blocurile militare, o politică de neutralitate și stabilirea de relații prietenești cu toate țările, inclusiv cu cele socialiste.

PAKISTANUL

„Doresc să cunosc unele date despre Pakistan — istoria, bogățiile și oamenii acestei țări”.

Leonida SAMUİLĂ
Iăcăuș-mecanic, Brăila

Răspunde **GH. IOSUB**, redactor la *Radiodifuziune*.

La 15 august 1947, o dată cu eliberarea ei, India a fost împărțită în două, pe criterii religioase, formîndu-se două state distincte: India și Pakistanul.

La rîndul său, Pakistanul se compune din două părți geografice — aflate la 1.600 km distanță una de alta — legătura dintre ele făcîndu-se fie în linie dreaptă prin teritoriul Indiei, fie ocolindu-se, prin Oceanul Indian, întreaga peninsulă. Suprafața Pakistanului este de 948.000 de km pătrați, iar populația trece de 100 de milioane de locuitori. Cel mai mare oraș al țării, Karachi, are circa 1.500.000 de locuitori. Alte orașe principale sînt Lahore și Dacca.

Subsolul Pakistanului este bogat în zăcăminte de cărbune, petrol, crom, azbest, plumb,

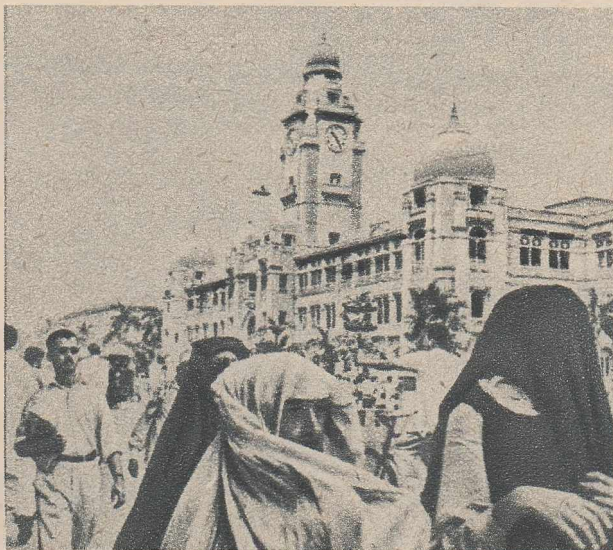
fier, cupru, zinc, aur, argint și minerale radioactive. Industria este înșă slab dezvoltată și depinde în cea mai mare parte de capitalul străin.

Cîmpurile sînt acoperite cu culturi de grîu, orez, porumb, bumbac, iută (Pakistanul este cel mai important producător de iută din lume). Mai cresc aici arborii de cafea, cauciu, măsline, lămii, palmieri. În ciuda faptului că este o țară agrară, Pakistanul importă cantități importante de alimente.

Aceasta datorită condițiilor în care se află agricultura. În 1959 s-a efectuat o reformă agrară, dar ea a constituit doar un prilej pentru moșierii de a se debarasa — contra cost — de pămînturile neproductive. Acest lucru face ca, în momentul de față, numai în Pakistanul de est să existe 10 milioane de țărani fără pămînt. Iar cei ce au primit pămînt nu au cu ce-l cultiva, principalele unelte de muncă ale țărănilor pakistanezi fiind încă plugul de lemn și săpăliga. Din această cauză populația părăsește în masă satele, îngroșînd numărul șomerilor, care a ajuns anul trecut la șase milioane. În ca-

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespundă: Mirela Iconoi și Antuza Dirlia, elev, Școala medie nr. 1, Vinga, ra. Arad; ilustrate; Rodica Teodor, profesoară, com. Adăna, ra. Tirgoviste, com. Ploiești; ilustrate; Marin Păpușoiu, elev, Craiova, str. Dezrobirii 74; filatelie, ilustrate; Mihai Bolohan, desenator la C.S.H. Aglomerator 2, Hunedoara; teme diverse; Maria Popescu, elevă, Rm. Vilcea, str. Știrbei Vodă 56; ilustrate; Eugen Grigoriu și Cornel Săndulescu, operatori chimiști, Onești, bl. F. 1, ap. 13, Q 4, ra. Tg. Ocna; istorie, rebusism, ilustrate; Adolf Vicovali, instructor sanitar, Prisaca Dornei, ra. Cîmpulung Moldovenesc; ilustrate; Toni Pisciă, elevă, Alexandria, str. Partizani 82; ilustrate; Alex. Ambrus, tehnolog, Tg. Ocna, str. Tăbăcari 31; teme diverse, ilustrate; Ulise Ghinea, strungar, Reșița, Căminul „Poduri”, str. Golului 17; ilustrate; Ana Ulici, com. Vinga 902, ra. Arad; muzică, cinema; Florina Barbu, bibliotecară, com. Scrisoasta, ra. Roșiori de Vede; ilustrate; Elena Anton, sudoriță, Brăila, str. Mihai Bravu 309; cinema, ilustrate; Monica Perșu și Lenuța Mărginean, elev, Cluj, str. Moșilor 26; cinema, ilustrate; Felicia Popa, învățătoare, com. Zărnești, ra. Rm. Sărat; teme diverse, ilustrate; Erna Dumitru, Maria Făgbiș și Doina Rodan, elev, Școala medie com. Vinga, ra. Arad; literatură, matematică, cinema, ilustrate.

Aspect din Karachi, capitala Pakistanului.

DIN NOU DIRIJABILE!

„Care-i istoria dirijabilului și în ce măsură un asemenea aparat mai este folosit și azi?”

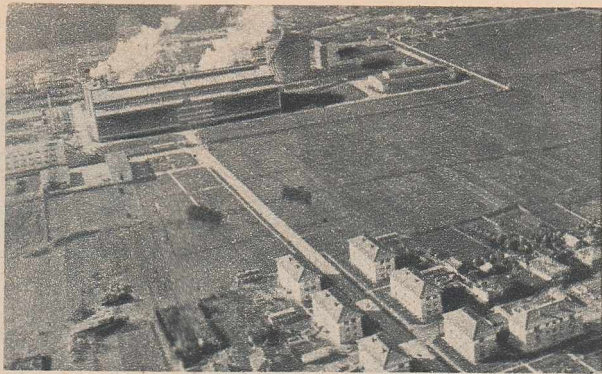
Oprea MIHNEA
elev, București

Răspunde **Ing. GHEORGHE RADO** de la Institutul de mecanică aplicată al Academiei R. P. Romîne.

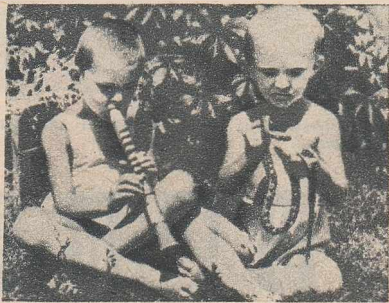
Imediat după primele succese cu baloanele libere, care au permis oamenilor să realizeze, către sîrșitul secolului al XVIII-lea, visul milenar de a se desprinde de la sol, au început și cercetările în scopul de a face aceste aparate independente de capriciile curenților aerieni. Prima experiență de propulsie mecanică a baloanelor

a fost efectuată de francezul Henry Giffard în 1852. Balonul său de 44 m lungime a atins viteza de 8 km/h, propulsat fiind cu o elice acționată de o mașină cu abur de 3 CP.

Dirijabilul cucerește victorii după victorii încă din primul deceniu al secolului nostru, ajungînd la circa 150 m lungime și putînd transporta o încărcătură de aproape 7 tone cu 60-70 km/h. Cu toate progresele spectaculoase înregistrate de avion, în următoarele trei decenii s-au construit dirijabile cu performanțe remarcabile, în special în Germania, U.R.S.S., Anglia, S.U.A. și Italia. Astfel, dirijabilul german LZ-127 (236 m lungime, 5 motoare a 530 CP, 73 t încărcătură utilă) a parcurs între 1928 și 1937 peste

Un colț nou din Bucceea (D. Vințilă, Suceava)

Dansul șarpeului... (prof. V. Bogdăneț, Bacău)

POȘTA NOASTRĂ

TEODOR AL. DUMBRAVEANU. Strimba. Vă mulțumim pentru aprecieri. Iată răspunsurile la întrebările dv. 1) Muzeul de artă al R. P. Române a fost înființat în anul 1949. El s-a constituit prin reunirea mai multor colecții, printre care și aceea pe care ați cunoscut-o dv. Astăzi Muzeul de artă al R. P. Române cuprinde circa 62.000 piese, fiind format din mai multe galerii. 2) Din romanul „Rădăcinile sînt amare” de Zaharia Stancu au apărut pînă acum, într-adevăr, cinci volume. Pe măsură ce volumele următoare vor vedea lumina tiparului, le veți putea găsi în librării. 3) Interpretarea pe care o dați legendei Danaidelor este într-adevăr interesantă. Noi nu am găsit însă niciieri vreo leătură între legendarul reze al Egiptului și Argosului pe de o parte și fluviul Danubiu pe de alta — deși asemănarea fonetică te poate împinge spre căutarea unei asemenea leături. Tînem însă să vă amintim că Dunărea se numea Danubius numai în latină, nu și în greaca veche; grecii antici, creatorii legendei Danaidelor, au dat bătrînelui nostru fluviu numele de Istros.

CONSTANTIN BRÎNDUȘOIU, Reșița. Unul dintre cei mai vestiți comandanți militari ai antichității a fost Alexandru cel Mare, regele Macedoniei (356-323 î.e.n.) Un alt mare comandant de armate a fost cartaginezul Hanibal (247-183 î.e.n.). În sfîrșit, dintre marii

comandanți militari romani poate fi citat Cezar (100-44 î.e.n.). Despre toți aceștia — ca și despre alții — puteți afla date în orice tratat de istorie antică.

MARIANA TIRNĂVEANU, Onna Mureș. 1) Nu avem cunoștință de vreun asemenea mural; 2) Doriți să vă spunem trei ansambluri corale sătești care au cel puțin 75 de ani de activitate? Vă amintim cinci: Corul din Chizătău (reg. Banaț) și cel din Nocrîh (reg. Brașov) avînd peste 100 de ani de activitate; corurile din Lezești (reg. Oltenia), Dobra și Poiana (reg. Hunedoara), cu peste 75 de ani de activitate.

ION POSTĂVARU, București. Mulțumim pentru aprecieri. Vom ține seama de sugestiile făcute. Vă vom publica adresa, dar nu putem întreprinde nimic împotriva celor ce nu vă răspund.

ION BLIDARU, Anina, Timișoara. Mulțumim pentru sugestiile făcute. Momentan nu putem mări numărul de fotografii color pe care le publicăm.

V. SILVIAN

Const. Gheorghe, București; Al. Bărbieru, București; Marin Dumitru, Chirnoșeni; Efrim Emil, Călărași; Daniela Ionescu, Valea Călugărească; Virgil Andronescu, Craiova; Marin Blaga, Galați; Toma Iacob, Tg. Mureș; Gabriel Cotinescu, Cîmpulung-Muscel; Victoria Stănescu, Davidcești — la întrebările dv. v-am răspuns prin poștă.

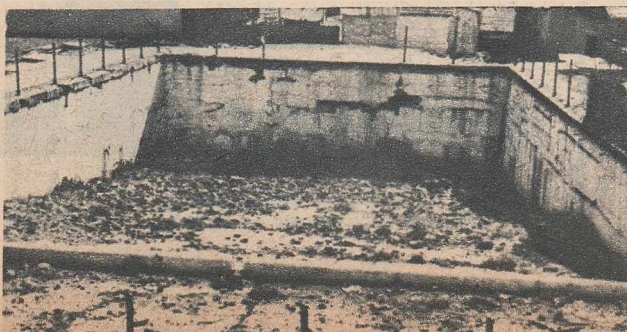
CETĂȚENII PROPUN...

Sînt cîțiva ani de cînd se desfășoară o dispută între forurile sportive și cele ale administrației piețelor din Zalău (reg. Cluj). Este vorba de vechiul strand din centru care după construirea noului strand de la Crișeni, a devenit un loc pentru staționarea atelajelor cu cai, dar în realitate, un mai-dan pentru depozitarea gunoai-

lor (după cum reiese și din fotografia de față).

Aceasta, în timp ce organele sportive locale susțin că vechiul strand ar putea fi, fără prea multă cheltuială, amenajat și transformat într-un bazin cu solar pentru copii — părere la care se realizează și numeroși părinți.

G. MARCU
Zalău, str. Republicii 70

POPAS LA LUNA DE JOS

(Urmare din pag. 13)

producție medie de 2.000 litri de lapte și acum există condiții ca să se obțină rezultate și mai bune.

Pe dealurile Lunii rodesc, ce n-au rodit în trecut niciodată, viile și livezile. Gospodăria e stăpîna celei mai mari pepiniere din raion și o bună parte din veniturile bănești trebuie puse pe seama acesteia. La Luna a cîștigat teren legumicultura intensivă. Dacă ar fi să vorbim numai despre culturile forțate, pe care s-au cultivat castraveții extra timpurii, trebuie spus că acestea au adus însemnate venituri bănești.

Unificarea celor două gospodării a avut rezultate bune în organizarea muncii, în procesul mecanizării, în realizarea la timp și după cerințele agrotehnice a campaniilor agricole.

Acum, familia mare a colectivizatorilor din Luna-Dăbîca are condiții să adauge noi succese la cele de pînă acum.

Ieri vise, azi fapte

Visu țăranii din Luna case bune, mari, fără acoperiș de paie. Pînă anul trecut, Luna și-a modificat toate casele și multe sînt construite din nou. Președintele regretă că ultima casă acoperită cu paie — dărîmată în 1963 — n-a fost păstrată drept obiect de muzeu.

Visu țăranii din Luna să-și trimită copiii la școli înalte. Statisticile arată că pînă în 1945 nici un fecior de țăran de aici n-a absolvit vreo facultate. Azi 100 de copii ai colectivizatorilor învață și predau în facultăți, școli medii, școli profesionale. Pe buletinul multor candidați în știință, lectori universitari, ingineri agronomi, medici, farmacisti și învățători scrie la rubrica „locul nașterii”: Luna de Jos.

Ce au cerut colectivizții

În 1949, la inaugurarea gospodăriei colective, un puști din Luna, elev la un liceu din Cluj, s-a băgat în hora țăranilor care sărbătoreau evenimentul. Copilul de atunci e astăzi om mare. Se numește Macarie Hedeșiu. Poartă același nume ca și bătrînul Hedeșiu care se numără printre primii membri ai gospodăriei. După școala medie a urmat agronomia și a lucrat mulți ani ca inginer la colectiva din Luna. Cîștigase în decursul anilor stima și dragostea colectivizatorilor, pentru că Hedeșiu, vorba unui paznic, „e stăpîn pe teorie, e organizator de mina înții, știe să tragă cu coasa ca nimeni altul, iar la mulsul vacilor se pricepe ca cel mai strasnic mulgător. Dacă faci muncă de mîntuială nu poți fi prieten cu dumnealui”.

La unificare, colectivizții din Luna și cei din Dăbîca au cerut, ca un singur om, un lucru: inginerul agronom să fie președinte.

L-am găsit pe Hedeșiu în tîrziu nopții. Ne-a vorbit despre chimizarea agriculturii din Luna, problema care-l preocupă în mod deosebit. Și despre oameni ne-a vorbit. Avem, a precizat președintele — oameni de aur. Dumitru Tocăș, Iulian Maier, Ioan Maier, Ioan Perșu sînt buni organizatori ai producției agricole. Fără ei, fără mulți asemeni lor, treaba ar merge mai greu. Merită să fie lăudați.

Ca la ochii din cap

Oamenii despre care ne-a vorbit președintele — și mulți alții —

au crescut o dată cu gospodăria. Munca laolaltă i-a învățat să devină nu numai buni organizatori ai producției, ci și apărători hotărîți ai averii obștești. Nu o dată s-au ivit greutăți mari — unele neprevizibile — care periclitau bogățiile gospodăriei lor. În iarna lui '62, zăpada abundentă prevestea inundații. Era clar că, atunci cînd se vor topi ghețurile, pîrtul Valea Lunii va ieși din albie și va inunda cel mai bun teren al gospodăriei, unde se aflau răsadnile și pepiniera. Zăpada era pînă-n brîu și gerul ardea obrazul. Pentru evitarea inundației era necesară mutarea albiei pîrtului. Zeci de colectivizți au săpat un canal larg și adînc, pe o lungime de 600 metri. Cînd s-a desprimăvărat, apele, umflate de dezghet, ale Văii Lunii au năvălit pe albia nouă. Fuseseră salvate de la înec răsadnile și pepiniera. Într-o altă iarnă vitele gospodăriei au rămas fără apă: izvoarele fîntinilor înghețaseră bocnă. Se impunea o măsură urgentă. Orice amîinare putea aduce pagube însemnate. Fără nici un fel de mobilizare, oamenii s-au adunat și, sfredelînd pămîntul tare ca piatra, au reușit ca în numai două zile să sape o fîntînă adîncă, cu debit mare, capabilă să satisfacă cerințele sectorului zootehnic al colectivei.

Arătam că, în urmă cu ani, mulți colectivizți prăveau via cu o jumătate de ochi. Dar după ce dealul — 1 ha — a dat 10.000 kg de struguri, punctele de vedere ale celor mai mulți s-au schimbat. Într-o singură zi colectivizții au plantat 3 hectare cu vie.

Iată cîteva mînturii care arată că oamenii țîn la averea obștească ca la ochii din cap. Fără apărarea și sporirea acestei averi — spune Iosif Rusu, vicepreședintele colectivei — nu se poate concepe nici îndestularea colectiviztorilor pe care o vrem tot mai mare. Se pare că de acest lucru e convins fiecare om din Luna-Dăbîca.

Ceva despre viitor

Evidențiind succesele dobîndite în 15 ani, colectivizții din Luna-Dăbîca sînt hotărîți să sporească și mai mult bogăția gospodăriei lor. Pămîntul, care nu e de cel mai bun soi, va fi obligat să fie mai darnic: oamenii se ocupă intens de fertilizarea solului și așteaptă viitorul apropiat, pentru a-l hrăni din plin cu îngrășăminte chimice. Feteasca albă, Rislingul italian, Traminerul vor ușa și pe alte dealuri, pentru ca nu peste multă vreme viile mobile să se întindă pe 100 de hectare. La sfîrșitul acestui an au planificat să obțină un venit bănesc de 4.500.000 lei. Valoarea zilei-muncă, au chibzuit ei, trebuie să fie în 1964 de 30 lei. Există toate condițiile ca aceste prevederi să capete viață.

Una dintre cele mai vechi gospodării colective din țară își sărbătorește un deceniu și jumătate de existență. Bilanțul activității sale, noua viață a țăranilor arată încă o dată cît de înțeleaptă a fost politica partidului nostru în transformarea socialistă a agriculturii.

George CIUDAN

De la una la alta

Foileton

DE LA RADNA LA LIPOVA...

Călătoriile cu trenul oferă o bogată și neîstovită literatură orală. Stai în compartiment și ascuți convorbirile pasagerilor ca pe o piesă de teatru, ca pe un roman sau ca pe o poezie lirică. Unul din călători afirmă că viața lui este un adevărat roman și începe să povestească o mie de întâmplări al căror erou principal este. Alt călător intervine cu o lungă povestire autobiografică și ia așa, compartimentul începe să semene cu un raft de bibliotecă sau cu un cenacu de literatură dialogată.

Așa l-am cunoscut pe Mitică. Iată ce-am aflat de la el:

— Aa, cu mine s-a întâmplat un lucru extraordinar. Trebuia să merg la Lipova, într-o chestiune de serviciu. Tot drumul am stat în vagonul restaurant, cheltuiându-mi timpul cu ochiuri, cașcaval, cafele turcești, vin și apă minerală, bineînțeles, de Lipova. Seara, știind că trebuia să ajung la Lipova, conductorul îmi zice: „Coboriți la prima”. Toată ziua în tren, mi se făcuse lehamite de călătorit. Așa că eram bucuros acum. Am coborât „la prima” și, ce să vezi, cînd mă uit la fațada gării observ că scrie nu „Lipova”, ci „Radna”. Zic: „Gata, m-a dus conductorul”. Ce puteam să mai fac? Mă uit la „Mersul trenurilor”, văd că am un alt tren în zori, pe la patru, și ies din gară în căutarea unui adăpost. Întreb un copil și acesta — binevoitor — mă conduce peste un pod de fier, pe malul celălalt al Mureșului, la un hotel. Iau o cameră și-i spun portarului să mă trezească la trei și jumătate.

Adorm apoi și la trei și jumătate fix portarul mă trezește. Mă îmbrac, plătesc camera, trec din nou podul de fier, ajung în gară, vine trenul, mă urc într-un vagon și plec la Lipova. Cobor la stația următoare și răsufiu, în sfârșit, ușurat. Pe frontispiciul gării scria simplu și evident: LIPOVA. Întreb un om unde pot găsi un hotel și omul îmi arată binevoitor. Merg eu ce merg, cocirjat sub greutatea bagajului, pe întuneric, și ajung la hotel. Întru și cer o cameră. Mi s-a părut locul cam cunoscut, dar îmi zic: așa-s hotelurile, toate seamănă între ele, ca două picături de apă. Portarul însă îmi spune mirat:

— Ați pierdut trenul? Ce-ați făcut?

— N-am pierdut nici un tren. Dar de ce?

— Păi nu eu v-am trezit la orele trei și jumătate?

— Parcă nu-mi venea să cred. Parcă visam și mă uitam perplex la portarul care, drept să spun, îmi era și mie, pe neașteptate, foarte cunoscut. Pe urmă am aflat care era tărășenia. Radna și Lipova sînt două localități așezate față în față, pe cele două maluri ale aceluiași rîu: Mureșul. Treci podul de fier și din Radna ajungi în cinci minute la Lipova. Sau invers. Dar fiecare localitate are gara ei. Una e gara Radna, pe linia București-Arad, și alta e Lipova, pe linia Timișoara-Lipova. Totuși, stau și mă întreb: ce-ar fi dacă pe fațada gării Radna ar scrie: „Radna-Lipova”?

Inscripția n-ar mai exprima o jumătate de realitate, ci un adevăr întreg, iar Mitică n-ar mai umbra o noapte cu trenul ca să ajungă la același loc.

Petru VINTILĂ

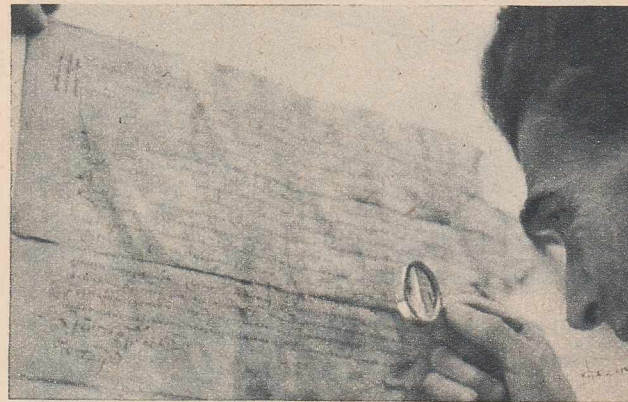
UN DOCUMENT DE LA ION VODĂ

Arhivele statului din Bacău au intrat recent în posesia unui document de valoare istorică și arhivistică. Este vorba de un pergament din 1574 semnat de Ion Vodă cel Cumplit. Conținutul actului se referă la o proprietate funciară. În acest document, domnul Moldovei întărește „dreptul de uric” unui anume Marco și soției lui Ana, precum și copiilor și altor urmași ai acestora, asupra satului Mărcăști din ținutul Bacău, precum și asupra unei a treia părți din satul Luncani. Actul respectiv poartă și semnătura marelui logofăt Ion Golîi, cunoscut și el din istoria Moldovei din acele vremuri. Documentul, emis în ultimul an al domniei lui Ion Vodă (1572-1574) constituie unul din puținele acte rămase de la acest domn, care a înscris o pagină însemnată în istoria patriei noastre.

Pergamentul de care-i vorba a fost descoperit în satul Luncani în timpul demolării unei case vechi și numai grație unei întâmplări nu a fost distrus: în comună se găsea tocmai atunci un funcționar al Arhivelor statului din Bacău care și-a dat imediat seama de valoarea documentului. Este de reținut faptul că în act se amintește de un ținut al Bacăului (denumirea de azi) și de un sat — Luncani — care, acum, după 390 de ani, este o comună înfloritoare.

După ce a fost prezentat Arhivelor statului din București pergamentul semnat de Ion Vodă a fost înspoiat filialei Arhivelor statului din Bacău pentru a rămîne mai departe în regiunea în care a fost descoperit.

F. URSEANU

Mihai Gheorghiu, șeful Arhivelor statului din Bacău, cercetînd documentul.

UMOR

de Rik AUERBACH

— Du-i repede la parter...
— ?!!
— ... Șeful se plînge că de trei zile n-a mai coborît termometrul...

— Pot să beau un strop rece?
— Știu și eu!... Aveți amigdalită!

H₂O

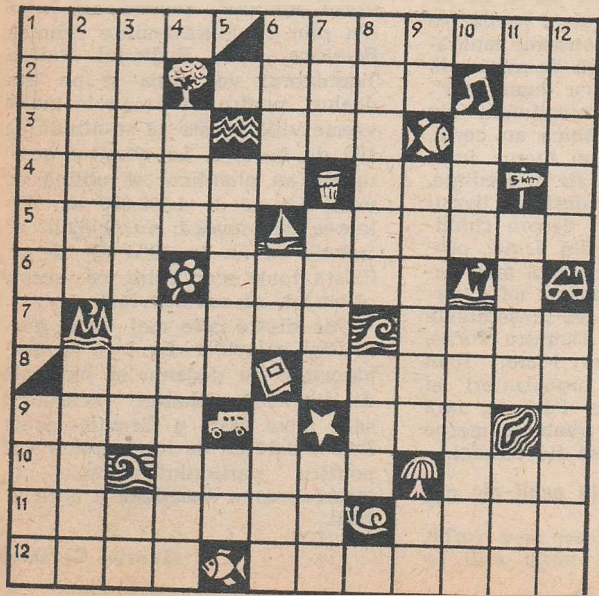
ORIZONTAL: 1) Autorul piesei „Omul care aduce ploaie” — A scris romanul „Toate pînzele sus”. 2) Munți în Creta — Personaj din opera „Pescuitorii de perle” de Bizet — Peste. 3) Bună pentru baie — Autorul volumului de versuri „Unde apele vorbesc cu pămîntul” — Obstatol în calea apei. 4) Val (de apă) și val (meterez) — Apă. 5) Izbîc — A compus „Suita a III-a sîtească”, în care există un fragment intitulat „Pîriu sub lună”. 6) Plase pescărești — Rîul pe care se construiește o mare hidrocentrală. 7)

Pană de fagot — Fișie de pămînt între două mări. 8) Personaj mitologic — Gura unor fluvii. 9) Pătrunzător — Orice rîu are două (sing.). 10) Rar pe margini — Un dușman al microbilor (pl.) — Fata din Sulina. 11) Transformă apa în vapori — Arbust de pe malurile rîurilor de munte. 12) Prefix — Bătră... însănătoșită.

VERTICAL: 1) Scriitor italian, autorul piesei „În lumea apelor” — Corabie veche. 2) Autorul romanului „Taina celor două oceane” — Ne-a dat prilejul să vedem „Pisca de mare”. 3) Marele nostru prozator, autorul scrierilor „Împărăția apelor”, „Venea o moară pe Siret”, „Apa morților” ș.a. — Culte! 4) Noțiune de timp (pl.) — Fără asperități. 5) Ulise a revăzut-o, după zece ani de rătăcirii pe mări — Teu! 6) Întins sau accidentat, de-a lungul apelor mari — Rîu... nesfîrșit — Sorbitură... de apă. 7) Pătrunsă de apă — Mare — Efectuează transporturi pe apă. 8) Din timpul zilei (pl.) — Cușme! 9) Pupa... la vapor! — Decolorată... la spălat — Coadă de biban! 10) Baie... la vertical — Un braț în Delta. 11) Prefix în stupină — Alitudine față de nivelul mării — Cui bont. 12) Unul dintre Crișuri — Pește de rîu.

Dezlogarea jocului „FOTO”,
apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) FOTOREPORTER. 2) APARATE — MIRE. 3) TELEFOTO — COT. 4) ARA — T — INC — RE. 5) RAZE — T — TOPIT. 6) NT — FAUR — PR — A. T) IOR — DRUMEAG. 8) CRABI — BURLAN. 9) A — DU — LENTILA. 10) INSTANTANEU. 11) ARATOASE — AST.

ALBUM FOTOGRAFIC 1964:

REGIUNEA CRIȘANA

Școala medie din comuna Sebiș, raionul Gura Honț.
Înainte de reforma învățămîntului din 1948 în toată regiunea nu erau decît 6 școli medii. Azi sînt 26 (printre care o școală medie de muzică și artă plastică), repartizate astfel ca în fiecare raion să fie cel puțin 2 școli medii.

Fotografii de Elena GHERA

Pour les lecteurs de la revue
"Flacăra". Toutes mes amitiés.
Gérard Barry

Traducerea autografului:
Pentru cititorii revistei „Flacăra”, toată
prietenia mea.

O jumătate de oră cu Gérard BARRAY

— Corespondență specială de la Karlovy-Vary —

Iată-l pe Gérard Barry... Înconjurat, de cum a descins la Festivalul filmului de la Karlovy-Vary, de cete-cete de mici mușchetari (care-i solicită autograful pe numele lui d'Arragnan), tânărul actor francez ni s-a relevat de primele cuvinte ca un interlocutor deosebit de simpatic. Solicitarea interviului de față a fost primită cu multă amabilitate, dar și cu o condiție:

— Să-mi vorbești, la rândul dv., despre România. Și chiar, din când în când, în limba română. Am impresia că între limba dv. și dialectul meu provincial din Toulouse există mari apropieri. Așa încît aștept cu plăcere întrebările și sper, la rândul meu, că după câteva convorbiri, voi putea la vizita mea în țara dv. (pe care doresc din toată inima s-o cunosc cît mai curînd) să vă consider drept primul meu lector de limba română...

— De acord. Și acum întrebările. Debutul?

— În cinema, în 1959. În filmul „L'eau à la bouche”, realizat de regizorul Jacques Doniol-Valcroze. Spre cinema năzuim mai de mult. În 1952 eram student în primul an al facultății de medicină din Toulouse. Organizarea unui spectacol studentesc a scos la iveală — în primul rînd spre uimirea mea — faptul că pot să mă mișc pe scenă, să cînt, să vorbesc fără să mă bîlbîi. Drept care am părăsit medicina pentru teatru, mi-am făcut anii de studenție și ucenicie la Paris și mai tîrziu am debutat într-un film „nouvelle vague”. Imi amintesc că într-o scenă trebuia să execut la pian o piesă de Bach: interpretarea muzicală (pe care eu o simulam doar) aparținea pianistului român Dinu Lipatti, al cărui disc a fost atunci folosit.

— Proiectele?

— Deocamdată, nimic. Mai bine zis caut. Sînt în căutarea unui scenariu care, păstrînd forma filmului de aventuri, să-mi ofere o substanță dramatică profundă. Am făcut pînă acum mai ales filme de aventuri (ultimul este o continuare a „Cavalerului Pardaillan”).

Genul mă atrage și nu doresc să-l părăsesc. Dar aș vrea un rol mai complex, mai nuanțat. Visez de asemenea un rol într-o comedie muzicală modernă.

— Teatrul?

— Am jucat o stagiune pe scena teatrului „Sarah Bernhardt”, am jucat la televiziune în „Dama cu camelii”, dar preferințele mele se îndreaptă spre regia de teatru pe care aș dori mult s-o înscris într-o zi printre preocupările mele. Să știți că am o mare admirație pentru compatriota dv. Elvira Popescu, un nume sonor în lumea artelor din Paris.

— Multe dintre filmele în care ați jucat se bucură de audiență în special în rîndurile tineretului. Ce credeți despre valoarea educativă a acestor filme?

— Este foarte greu să faci un bun film de aventuri care să fie totodată un bun film pedagogic. Cred totuși că multe din aceste pelicule pot cultiva sentimentul curajului, cinstei, dreptății, demnității.

— Ce părere aveți despre filmele „nou-lui val”?

— După părerea mea nu este justificată clasificarea în filme de avangardă și filme de ariergardă. Există filme bune și filme proaste. În cele bune vor exista întotdeauna idei artistice noi, soluții noi, procedee tehnice noi. Iar cele proaste nu vor putea rezista în istoria filmului, numai datorită faptului că provin dintr-un „val nou”.

— Regizorul preferat?

— Mai mulți. Să-i citez totuși pe Orson Welles și Luis Bunuel.

Am vorbit apoi despre twist (pe care Gérard Barry nu-l dansează), despre jaz (pe care-l adoră), despre arta regretatului Gérard Philipe (pe care-l socoate cel mai mare actor francez al anilor de după război). Și, în multe momente, Barry se oprea, căuta cuvîntul și apoi îmi cerea să i-l rostesc în romînește. Un motiv în plus pentru a-i putea spune: „deci, pe curînd la București, Gérard Barry!”

Cristian POPIȘTEANU

NOILE
MODELE
DE
UNIFORME
ȘCOLARE

frumoase
practice
comode
rezistente

Se pot cumpăra
și cu plata în
rate.

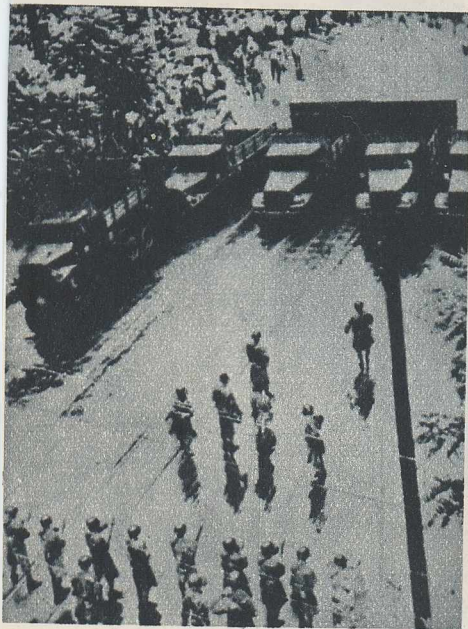
Duminică s-a încheiat la Mamaia cel de-al II-lea Concurs și Festival de muzică ușoară românească. Vă prezentăm în fotografiile 1 și 2 un aspect din concertul susținut de Orchestra Electrecord, precum și pe câțiva dintre participanții distinși cu premii și mențiuni. De la stînga la dreapta: cîntăreții Constantin Drăghici (premiu pentru interpretare), Luigi Ionescu și Aurelian Andreescu (mențiuni), Doina Badea (premiu pentru interpretare) și compozitorul Temistocle Popa (premiul Radioteleviziunii pentru melodia „Frumoasă-i visarea”, compusă pe versuri de Teodor Balș).

La ultima ediție a târgului internațional de la Osaka (Japonia), țara noastră a participat cu un stand prezentînd diferite mostre comerciale.

Magazinul „Au bon marché” din Bruxelles a organizat recent decada produselor românești. Cu acest prilej întreprinderea română de comerț exterior „Fruct-export” a fost prezentă cu o expoziție cu vînzare.

Pentru a putea împiedica demonstrațiile studenților sud-coreeni împotriva regimului lui Pak Cijan Hi, armata și poliția din Seul sînt în stare de alarmă permanentă. În imaginea de față, forțe armate și de poliție încercuiesc o stradă din capitala Coreei de sud.

Confirmînd înalta sa clasă, ciclistul francez Jacques Anquetil a cucerit pentru a cincea oară Turul Franței, performanță neatinșă încă de nimeni în lume. În fotografie, Anquetil (mijloc), francezul Raymond Poulidor (stînga), locul II, și spaniolul Federico Bahamontes, locul III.

Cu prilejul împlinirii a 10 ani de la semnarea acordului de la Geneva cu privire la Indochina, în R. D. Vietnam au avut loc numeroase mitinguri festive. În fotografie, tinere vietnameze manifestînd pentru pace.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scintei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 3507, Of. 33. Telefon 17.60.10 — înt. 1744.

ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei.

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI.

TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”.

MACHETA : Ion Vulpescu.

Arta Guban

Fabrica „VICTORIA“
Timișoara